

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Uppfattningen av den svenska redovisningstillsynen
och tillsynens påverkan på goodwillredovisning

Kandidatuppsats i företagsekonomi

Extern redovisning
Höstterminen 2014

Handledare:

Andres Hagberg

Författare:

Alexander Brink
Christian Wang

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet Kandidatsuppsats, Externredovisning HT 14

Författare: Alexander Brink, Christian Wang

Handledare: Andreas Hagberg

Titel: Uppfattningen av den svenska redovisningstillsynen och tillsynens påverkan på goodwillredovisning.

Bakgrund och problem: Efter införandet av IFRS 2005 har redovisning av goodwill visat sig vara ett problematiskt område rörande redovisning av förvärv och nedskrivningar. Studier har visat kopplingar till att tillsynen har inverkan på nedskrivningar. Den svenska tillsynen som sköts av börserna har kritiserats av både börsens övervakningschef såväl som av Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden. Studier har visat att ett starkt tillsynsorgan bidrar till en jämnare tillämpning av IFRS.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att nå klarhet i hur den svenska redovisningstillsynen uppfattas av Large Cap-bolag i Sverige och hur tillsynen påverkar bolagens redovisning av goodwill.

Avgränsningar: Studien har avgränsats till svenska börsnoterade bolag på Large Cap-listan som redovisar goodwill.

Metod: Primärdatan är insamlad genom kvalitativa semi-strukturerade intervjuer med alla respondenter förutom med en person som intervjuades via ett mejlformulär. Primärdatan har sedan indelats i kategorier och analyserats med hjälp av tidigare studier inom området.

Resultat och slutsatser: Uppfattningen av redovisningstillsynen hos de tillfrågade respondenterna är att tillsynen är bristfällig i sättet granskningen utförs. Orsaker till att uppfattningen ser ut som den gör är bland annat en kompetensbrist hos de personer som utför granskningen, en ovisshet hos bolagen i hur en mer transparent redovisning granskas och en bristfällig arbetsmetod från börsernas sida. Tillsynens påverkan på bolagens goodwillredovisning är obetydlig. Svårigheten i att skapa detaljerade prognoser över tid omöjliggör att de noteringar som börserna gör angående ytterligare tilläggsupplysningar kan bemötas konstruktivt av bolagen.

Förslag till fortsatt forskning: Fördjupande forskning kring de mekanismer som påverkar redovisningstillsynen och hur samordningen mellan olika nationella tillsynsmyndigheter kan bidra till att tillsynen i varje enskilt land stärks.

Nyckelord: goodwill, immateriella tillgångar, tillsyn, tillämpning, nedskrivning, intangible, asset, enforce, enforcement.

Förkortningar

EECS	European Enforcers Coordination Sessions
ESMA	European Securities Market Authority
FASB	Financial Accounting Standards Board
FI	Finansinspektionen
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles
IAS	International Accounting Standards
IAS 36	Regelverk för Nedskrivningar
IFRS	International Financial Reporting Standards
IFRS 3	Regelverk för Goodwill
LV	Lagen om Värdepappersmarknaden
SEC	Securities and Exchange Commission
SMSG	The Securities and Markets Stakeholder Group
WACC	Weighted Average Cost of Capital

Förord

Vi vill tacka vår handledare Andreas Hagberg som kontinuerligt har gett oss feedback och förslag på förbättringar under uppsatsarbetet. Vi vill samtidigt tacka samtliga seminariedeltagare som också delat med sig av sin feedback och kommit med viktiga synpunkter. Sist men inte minst vill vi uttrycka uppskattning till våra respondenter som har delat med sig av sina erfarenheter.

Tack!

Göteborg, januari 2015.

Alexander Brink

Christian Wang

Innehållsförteckning

1.0	Introduktion	1
1.1	Bakgrundsbeskrivning och problemdiskussion.....	1
1.2	Syfte och forskningsfrågor	3
1.3	Avgränsningar	3
1.4	Disposition	3
1.5	Studiens bidrag	3
2.0	Referensram	5
2.1	Redovisningstillsyn i praktiken	5
2.1.1	Den svenska tillsynsmodellen	5
2.1.2	Nasdaq Stockholm "Börsen"	5
2.1.3	Framtida förändringar av tillsynen i Sverige.....	8
2.1.4	Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden.....	9
2.1.5	- ESMA, SMSG och EECS	9
2.1.6	Securities and Exchange Commission - SEC.....	10
2.2	Tidigare forskning	11
2.2.1	Tillsyn.....	11
2.2.2	Den framtida tillsynens utformning och tidigare debatt.....	12
2.2.3	Goodwill.....	13
2.2.4	Faktorer som påverkar tolkningspraxis	14
2.2.5	Transparens i redovisning av goodwill	15
3.0	Metod	17
3.1	Litteratursökning	17
3.2	Intervjuer och genomförande	17
3.2.1	Urval och utformning	18
3.2.2	Presentation av respondenter.....	19
3.3	Analysmetodik	20
3.4	Metoddiskussion.....	20
4.0	Analys.....	22
4.1	Kritik mot den nuvarande redovisningstillsynen.....	22
4.2	Orsaker och förslag till lösningar	23
4.4	Tillsyn och goodwill.....	25
4.5	Transparens i tillsynen	27
4.5.1	Konsekvent arbetsmetod	27
4.5.2	Transparens: man bör vara försiktig.....	28
5.0	Slutsatser och avslutande diskussion.....	30
5.1	Slutsatser	30
5.2	Avslutande diskussion.....	31
5.3	Studiens bidrag	33
5.4	Förslag till vidare forskning	33
	Referenser.....	35
	Elektroniska källor	36
	Bilaga A: Sammanfattad empiri	38
	Bilaga B: Intervjuguide	44

1.0 Introduktion

Detta kapitel presenterar forskningsområdets bakgrund och problemdiskussion som sedan mynnar ut i syfte och forskningsfråga. Kapitlets olika avsnitt konkretiserar och tydliggör även undersökningens relevans i ämnet.

1.1 Bakgrundsbeskrivning och problemdiskussion

International Financial Reporting Standards (IFRS) infördes i EU 2005 och är det regelverk som idag följs av noterade svenska bolag vid upprättandet av redovisningar. Rörande goodwill kräver IFRS att de faktorer som utgör redovisad goodwill beskrivs. Gauffin och Nilssons (2013) analys av 254 noterade bolag på Stockholmsbörsen under åren 2005 till 2012 visar på en stor bristfällighet i rapporteringen kring de faktorer som beskriver goodwillposten. Åren 2008 till 2010 uppgår nedskrivningsbeloppen endast till 1-2% av total goodwill vilket indikerar att goodwillpostens betydelse för tillgångarnas storlek i de undersökta bolagen är signifikant (Nilsson & Gauffin, 2011). Rehnbergs (2012) studie av 326 förvärvsanalyser från årsredovisningar av bolag noterade på Nasdaq OMX mellan åren 2005 till 2007 visade på att en övervägande andel av de immateriella tillgångarna utgjordes av goodwill, hennes slutsats var att någon form av yttre påtryckning krävs för att företagen ska identifiera fler immateriella tillgångar och därmed få lägre värden på goodwillposten i årsredovisningarna. Rehnberg (2012) ger också i sin forskning indikationer om att relevansen har sjunkit sedan införandet 2005 medan ambitionen med införandet bland annat har varit att höja relevansen och jämförbarheten genom ökad harmonisering (IFRS.org, 2014). Glaum et al. (2014) och Amirsalanis et al. (2013) artiklar pekar på att goodwillnedskrivningar utförs mer sällan hos länder med en svagare redovisningstillsyn och oftare hos länder med en mer inflytelserik tillsynsverksamhet.

Sedan första juli 2007 sköter börserna Nasdaq Stockholm och Nordic Growth Market den löpande redovisningstillsynen med Finansinspektionen som ytterst ansvarig myndighet. Att börserna själva står för normbildning inom svensk redovisningstillsyn har ifrågasatts av Svenskt Näringsliv. I en debattartikel i Dagens Industri (V.Haartman et al., 2010) skriven av representanter från Nasdaq Stockholm och Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden lyfts flera av de problem som idag diskuteras angående den redovisningstillsynen. Ett problem är att börsens handelsövervakning sker i realtid medan tillsynsarbetet sker i efterhand vilket kräver en särskild specialistkompetens inom finansiell rapportering. Denna kompetens är begränsad internt vilket leder till att börserna anlitar olika konsulter externt. Detta resulterar

bland annat i att tillsynen lider av en brist på samordning, vilket minskar möjligheterna att åstadkomma den kompetens och auktoritet som krävs för att bättre möta de krav som ställs i enlighet med den europeiska samordningen enligt artikelförfattarna. De eftersträvar en självreglerande lösning vilket skulle innebära att de berörda aktörerna själva ansvarade för regleringen. Tillsammans med en mer organiserad specialistkompetens skulle även förtroendet och följsamheten för regelverket stärkas. Förslaget är att den löpande tillsynen ska skötas av ett organ bestående av sakkunniga inom redovisning, förslagsvis kallat Nämnden för svensk redovisningstillsyn.

Förslaget har följts upp av Nasdaq Stockholm och har skickats in till European Securities and Markets Authority (ESMA), där en önskan uttrycks om att ett mer självständigt organ ska ansvara för redovisningstillsynen. (ESMA, 2013)

Utifrån ett forskningsperspektiv är situationen mellan strikt kontra lös tillsyn och jämförbarhet och relevans intressant eftersom att Ball (2006) redan ett år efter införandet av IFRS kom fram till att regelverket inte kommer vara effektivt utan en global samordning och ett samordnande tillsynsorgan. Nationella aspekter kommer att påverka effektiviteten av tillämpningen av IFRS och författaren menar även att en gemensam och lika uppfattning av IFRS endast kommer kunna uppnås om en samordnad redovisningstillsyn i form av revision och andra organ skapas. Författaren menar i grunden att problemet med oenhetlig tillsyn är att den idag sker med lokala medel i respektive land som då inte arbetar med likartade metoder. Författargruppen Cole et al. (2013) stärker Balls (2006) studie och menar att svag tillsyn leder till att IASBs ambitioner om harmonisering inte kan uppnås då tillämpningen av IFRS sker på ett felaktigt sätt, medan ett starkt och strikt tillsynsorgan är likställt med en jämnare och striktare tillämpning av IFRS.

Utifrån presenterad bakgrund och problemdiskussion kommer denna uppsats undersöka uppfattningen av redovisningstillsynen. I de kommande avsnitten formuleras syfte och forskningsfrågor där läsaren också hittar uppsatsens avgränsningar, disposition och studiens bidrag.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med uppsatsen är att nå klarhet i hur den svenska redovisningstillsynen uppfattas av Large Cap-bolag i Sverige och hur tillsynen påverkar bolagens redovisning av goodwill. För att kunna närma oss vårt syfte har vi utvecklat följande forskningsfrågor:

1. Vilken uppfattning har svenska Large Cap-bolag av den svenska redovisningstillsynen?
2. Vilka orsaker ligger till grund för den uppfattningen?
3. Hur påverkas svenska Large Cap-bolag av tillsynen vid redovisning av goodwill?

1.3 Avgränsningar

Vi har valt att fokusera studiens omfång rörande tillsyn enligt IFRS regelverk till att undersöka börsnoterade företag i Sverige och deras uppfattning av rådande redovisningstillsyn. Vi har även valt att koncentrera arbetet till att undersöka uppfattningen hos företag noterade på OMX Stockholm Large Cap då vi är intresserade av börsens tillsyn. Ytterligare motivering och tydliggörande av uppsatsens ramar hittas under kapitel 3, *Metod*.

1.4 Disposition

Studien består av fem delar, ovanstående avsnitt har presenterat undersökningens utgångspunkt som lett ner till studiens syfte. I kapitel två presenteras teorier och begrepp från tidigare forskning samt de europeiska tillsynsorganen. Kapitel tre presenterar studiens litteratursökning och argumenterar för, samt motiverar, använd metod. I kapitel fyra analyseras det insamlade empiriska materialet varefter i kapitel fem, det avslutande kapitlet, hittas de slutsatser som ämnar besvara våra forskningsfrågor. Det avslutande kapitlet innehåller även en diskussion av våra resultat samt förslag till vidare forskning. Vi har valt att lägga vårt empiriska material i bilaga A, där vi har sammanfattat intervjuerna. Valet grundas i att empirin annars skulle försvåra läsbarheten och ta fokus från vår analys och vårt resultat, men att den som vill ska finna möjlighet att ta del av intervjuerna i sin helhet om än i sammanfattad form.

1.5 Studiens bidrag

I bakgrund och problemdiskussion diskuterades förhållandet mellan införandet av IFRS samt redovisningstillsynen i Sverige. Genom att närma oss syftet i undersökningen och besvara våra forskningsfrågor försöker vi bidra med en klarare bild om hur företag noterade på Nasdaq Stockholm uppfattar den svenska redovisningstillsynen. Varför vi är intresserade av detta område beror på att mycket forskning genom kvantitativa studier redan har genomförts och

mäter ofta vilka effekter eller vilka metoder som bäst används vid redovisningen. Våra förhoppningar i den här undersökningen är därför att genom en kvalitativ metod bidra till att skapa mer djupgående insikter i hur företag uppfattar redovisningstillsynen i Sverige och bidra med ett kompletterande perspektiv till forskningsområdet.

Redovisningstillsynen i Sverige ses idag över och kommer i framtiden att organiseras och bedrivs på ett annorlunda vis enligt Finansinspektionens rapport från oktober 2014. Denna studie bidrar med synpunkter på nuvarande problem och förslag till förändringar från några av Sveriges största bolags interna redovisningsexperter. Deras uttalanden bidrar till en nyansering av debatten kring tillsynen i Sverige och speglar även i viss mån ställningstaganden kring hur företagen väljer att hantera IFRS. Uppsatsen ämnar också beskriva den debatt som pågått de senaste åren mellan forskare och experter från näringslivet angående redovisningstillsynens utformning och fungera som sammanfattande underlag till vidare forskning.

2.0 Referensram

I följande avsnitt presenteras hur tillsynen i Sverige fungerar idag. Den praktiska genomgången motiveras med att samtliga delar är nödvändiga för läsaren att förstå för att bättre följa med i det fjärde kapitlet, Analys. Vidare är det viktigt för läsaren att förstå vad vi definierar som redovisningstillsyn. Begreppet i uppsatsen är hämtat från branschens och forskningsområdets definition av redovisningstillsyn och avser i denna uppsats Finansinspektionens och börsernas tillsynsverksamhet. Teorin kommer sedan att appliceras på vårt empiriska material och fungera som ett perspektiv som används vid analysen av respondenternas svar.

2.1 Redovisningstillsyn i praktiken

I syfte att skapa tydlighet och jämförbarhet beskrivs de myndigheter och organisationer som innehar en central roll i hur redovisningstillsynen ser ut i Sverige, EU och USA. SEC beskrivs i jämförande syfte.

2.1.1 Den svenska tillsynsmodellen

Finansinspektionen (FI) är en statlig myndighet underställd Finansdepartementet och fungerar idag som behörig myndighet för redovisningstillsynen i Sverige, vilket innebär att de är ytterst ansvariga för att tillsynen sker i enlighet med rådande praxis. Det huvudsakliga ansvaret för tillsynen är vidare delegerat till de reglerade marknaderna NASDAQ OMX Stockholm AB (NOMX) och Nordic Growth Market NGM AB (NGM). Att börserna själva utövar tillsynen är unikt inom EES. I Sverige läggs ett stort förtroende i händerna på företagens styrelser och dess revisorer gällande tillsynen i allmänhet. Detta grundar sig i att FI sammanlagt granskar omkring 2000 bolag, varvid en homogen löpande kontroll skulle innebära en alltför stor kostnad för samhället motiverar FI. (FI, Redovisningstillsyn, 2014) Självregering är ett signum för den svenska värdepappersmarknaden och har länge varit tradition. Fenomenet grundar sig i att marknaden består av få aktörer och koncentrerat sig geografiskt till Stockholms innerstad. Värdepappersmarknaden har därför inte upplevt några större risker avseende systemstabilitet eller konsumentskyddsintressen. (SOU, 2003)

2.1.2 Nasdaq Stockholm "Börsen"

Börsens bolagsövervakning sker med hjälp av både intern och extern expertis i syfte att hålla en hög kvalitet. Avtalen mellan konsulterna och börsen reglerar bland annat tystnadsplikt och intressekonflikter. Börsen ansvarar själva för att göra bedömningar och fatta slutgiltiga beslut vid granskningen samt sköter kommunikationen med bolagen. Börsen sammanställer de

iakttagelser som framkommit i den löpande granskningen och meddelar bolaget i form av ett första brev. Då utelämnande av uppgifter förekommer blir dock bedömningen av huruvida IFRS efterlevs problematisk, börserna ber då bolagen att redogöra på vilka grunder de valt att utelämna uppgifterna. Bedömningen av informationen som börserna granskar tar framförallt hänsyn till investerarnas möjlighet att värdera bolagets verksamhet med hjälp av den finansiella informationen. Vägledning i beslutsprocessen når börserna genom att jämföra med tidigare beslut i EECS databas och vissa fall även genom diskussion bland EECS medlemmar. (Nasdaq Stockholm, 2014)

Urvalet av bolag som granskas varje år baseras på risk och rotation enligt ESMA:s standarder om tillsyn och koordinering. Det riskbaserade urvalet sker genom iakttagelser från den löpande tillsynen av bolagens delårsrapporter. Ofta gäller iakttagelserna redovisningsfrågor rörande nedskrivning, förvärv, avsättningar och jämförelsestörande poster. Även finansiella problem, markanta förändringar i verksamheten eller dramatisk kursutveckling kan utgöra ett riskbaserat underlag. 2014 utgjordes en stor del av det riskbaserade underlaget av redovisning av goodwill samt rörelsesegment. EECS gör skillnad på en fullständig granskning och en riktad granskning. En fullständig granskning tar med allt som står i antingen årsredovisningen eller delårsrapporten utan att lägga större vikt vid något specifikt område. Vid en bredare granskning av exempelvis bolag i en viss bransch kan granskningen avgränsas till att gälla vissa delar av årsredovisningen istället, detta är innebörden av en riktad granskning. Det riskbaserade urvalet fokuserar ofta på specifika delar av årsredovisningen eller delårsrapporten. Som ett komplement till det riskbaserade urvalet sker även en rotationsbaserad granskning vilket innebär att varje bolag granskas minst en gång var femte år. Utöver det risk- och rotationsbaserade urvalet följer börserna upp de bolag vars granskningar avslutades med kritik eller påpekande. (Nasdaq Stockholm, 2014)

Efterlevnad av IFRS bedöms främst utifrån IAS 8 punkt 5 som beskriver att utelämnade eller felaktiga poster är väsentliga om de påverkar de ekonomiska beslut som användaren fattar utifrån den finansiella rapporten. Börserna delar in bedömningen i fyra olika kategorier utifrån karaktär och storlek på felaktigheten; Ingen anmärkning, Påpekande, Kritik och Prövning av disciplinnämnden. Påpekande innebär bristande upplysningar men som inte kräver någon direkt åtgärd från börsernas sida. Kritik innebär att ett väsentligt fel har förekommit som har en påverkan på bolagets investerare och börserna publicerar ärendet anonymt på dess hemsida. Prövning av

disciplinnämnden sker då ett ärende bedöms skada investerare eller marknadens förtroende. Innan ärendet lämnas över till disciplinnämnden får bolaget möjlighet att uttala sig angående anmärkningen. Vid granskningen 2014 tilldelades tolv bolag påpekanden. Det visade sig att IAS 36 var det område som fortfarande behöver mest förbättring. Den vanligaste iakttagelsen gällde bristande upplysningar om genomförda nedskrivningar. (Nasdaq Stockholm, 2014)

ESMA publicerar varje år en sammanställning över hur tillsynen fungerar baserad på aktiviteter inom EECS. Vid beslut om att upprätta ny årsredovisning och att offentliggöra korrigerad information publicerar ESMA ärendena offentligt. Offentliggörande av korrigerad information kan jämföras med börsens kritikärenden där bolaget istället hålls anonymt. De enda svenska ärenden där bolaget publiceras offentligt vid namn är de som sköts av börsens disciplinnämnd. (Nasdaq Stockholm, 2014)

Sanktionsåtgärderna som börsen eller disciplinnämnden använder sig av är; uppmaning om anpassning av framtida årsredovisningar, begära att bolaget själva går ut med en rättelse i antingen pressmeddelande eller i nästkommande finansiella rapporter. I de fall då överträdelsen har skadat marknadens eller investerarnas förtroende begärs att redan lämnad information omgående rättas och eventuellt publiceras på nytt. Vid allvarliga överträdelser kan börsen begära annotering eller vite motsvarande 15 gånger den årsavgift som bolaget betalar till börsen. Börsens disciplinnämnd handlägger de mer allvarliga ärendena. (Nasdaq Stockholm, 2014)

ESMA arrangerar regelbundna möten mellan EECS och tillsynsmyndigheterna i EU där Finansinspektionen, Nasdaq Stockholm och NGM deltar. Syftet är att skapa en mer enhetlig IFRS-tillämpning och tillsyn bland länderna. EECS publicerar en del av besluten som tas av enskilda tillsynsmyndigheter offentligt så övriga medlemsländer kan ta del av informationen. Börsen rapporterar de allvarligare överträdelser som avslutas med kritik eller överlämnande till disciplinnämnden. (Nasdaq Stockholm, 2014)

Angående iakttagelser utför börsen alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar börsens slutgiltiga ställningstagande samt behov av åtgärder från bolagets sida. Väsentlighet påverkas enligt börsen av såväl branschtillhörighet som storlek. En avvikande iakttagelse kan ha en avgörande betydelse i ett mindre bolag medan det kan förekomma

irrelevant i ett större bolag. Börsen har under de senaste åren fört en dialog med bolagen kring väsentlighet där de tar till sig bolagens bedömning av materialitet. (Nasdaq Stockholm, 2014)

2.1.3 Framtida förändringar av tillsynen i Sverige

28 november 2013 beslutade Sveriges regering att tillsätta en utredning angående hur den svenska redovisningstillsynen bör utformas i framtiden. Sakkunniga i ärendet är representanter från bland annat Nasdaq OMX, Aktiespararna, Finansdepartementet, SEB, Svenskt Näringsliv och Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden. Ärendet ska vara färdigställt den 15 februari 2015. Från ett delbetänkande i ärendet från den 19 juni 2014 går det att utläsa ett antal föreslagna förändringar. Ändringar i EUs öppenhetsdirektiv innebär att sanktionsbefogenheterna hos den ansvariga myndigheten stärks. Sanktionsbeloppen kommer höjas och sanktioner kommer även att gälla fysiska personer. Tillsynsmyndigheten kommer även i större utsträckning ges befogenhet att offentliggöra överträdelser gällande bestämmelser om regelbunden finansiell information och publicera både utlåtanden kring ärendet samt vem ärendet gäller. Finansinspektionens tillvägagångssätt vid sanktionsärenden ska effektiviseras genom att ett godkännande av FIs beslut om sanktionsföreläggande likställs med en dom som vunnit laga kraft. (SOU 2014:70, 2014)

ESMAs riktlinjer kommer få större inflytande än tidigare. Enligt EU-lag har ESMA rätt utfärda riktlinjer som tillsynsmyndigheterna "ska följa med alla tillgängliga medel". Myndigheterna har en skyldighet att införliva riktlinjerna i sin tillsynspraxis och om de väljer att avstå krävs en förklaring till detta, annars går ärendet till EU-kommissionen. Utredningen föreslår även att emittenter av aktier senast 2020 ska upprätta sin års- och koncernredovisning enligt ett gemensamt elektroniskt rapporteringsformat. Finansinspektionen ska även fortsättningsvis ansvara för att lagra kurspåverkande information elektroniskt som ska hållas tillgänglig för allmänheten. Utredningen föreslår att informationen ska göras tillgänglig genom en europeisk elektronisk åtkomstpunkt som ska etableras av ESMA. (SOU 2014:70, 2014)

Finansinspektionens egna åsikter om nackdelar med den nuvarande organisationen sammanfattas nedan:

- Flera aktörer minskar förmågan att skaffa och behålla kompetens.
- Svårigheter att dela information och skapa en likartad tillsyn

- Två hierarkiska nivåer skapar ytterligare tillsynsbehov
- Tillsynen är idag inte helt oberoende av de två reglerade marknaderna, vilket den ska vara enligt ESMA:s nya riktlinjer.

FI anser att en samlad organisation för redovisningstillsyn skulle höja effektiviteten på tillsynsarbetet samt undanröja tvivel angående likvärdighet och konsekvent handlande. I en framtida organisering ser FI sig självt som ett förslag där de har självständigt ansvar för tillsynen. (FI, Redovisningstillsyn, 2014)

2.1.4 Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden

Föreningens uppgift är att formulera och besluta om reglering i syfte att komplettera rådande lagstiftning. Föreningen består av ett antal representanter från näringslivet och andra intressenter på värdepappersmarknaden. Huvudmän i Föreningen är Aktiemarknadsbolagens Förening, FAR SRS, Fondbolagens Förening, Institutionella ägares förening för regleringsfrågor på aktiemarknaden, Nasdaq OMX Stockholm, Stockholms Handelskammare, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Försäkringsförbund. Normbildningen inom föreningen sköts av följande självregleringsorgan:

- Aktiemarknadsnämnden
- Kollegiet för svensk bolagsstyrning
- Näringslivets Börskommitté
- Rådet för finansiell rapportering

Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden är den organisation som kontrollerar den svenska självregleringen på värdepappersmarknaden. Självregleringen har fungerat väl sedan 1960-talet i Sverige under olika former. Kraven som utformas av Föreningen är likvärdiga med lagen och i vissa fall även strängare. Fördelarna med att tillsynens intressenter utformar regleringen är den praktiska erfarenhet som intressenterna kan bidra med samt att benägenheten att tillämpa reglerna ökar då regleringen utformas av intressenterna själva. (Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, 2009)

2.1.5 - ESMA, SMSG och EECS

European Securities and Market Authority (ESMA) opererar självständigt men kontrolleras av och svarar mot EU Parlamentet. ESMA:s uppgift är att skydda investerare genom att bidra till att upprätthålla stabilitet hos de finansiella marknaderna inom EU. Denna uppgift uppfylls

genom det gemensamma regelverk som ESMA ansvarar för i form av applikation, granskning och uppföljning. Regelverkets syfte är i första hand att säkerställa ett konsekvent och rättvist system för investerare inom EU. (ESMA, 2014)

Securities and Markets Stakeholder Group (SMSG) hjälper ESMA med rådgivning vid utformande av standarder och riktlinjer. SMSG består av 30 personer från 17 medlemsländer som representerar ESMA:s huvudsakliga användargrupper. Dessa innefattar akademiker, konsumenter, medarbetare vid finansinstitutioner, finansiella marknadsaktörer, små- och medelstora företag och användare av finansiella tjänster. (ESMA SMSG, 2014)

European Enforcers Coordination Sessions (EECS) är ett forum för tillsynsmyndigheter inom EU där de utbyter information kring finansiell information och diskuterar utifrån varandras erfarenheter av tillsynsarbetet i respektive land. Besluten som tagits tidigare diskuteras och analyseras i syfte att uppnå en större samstämmighet mellan EU-länderna tillsynsmyndigheter. (ESMA EECS, 2014)

2.1.6 Securities and Exchange Commission - SEC

SEC är den amerikanska motsvarigheten till Finansinspektionen i Sverige. GAAP är den amerikanska regelsamlingen, motsvarande god redovisningssed i Sverige, som SEC använder som referens vid granskningsarbetet. GAAP är till skillnad från de principbaserade reglerna i Sverige mer regelstyrt. SEC arbetar nära de stora aktörerna som präglar finansmarknaden men framförallt för de en tät dialog med aktieinvestorer för att skapa ett bättre beslutsunderlag inför framtiden. Nyckeln till att SEC upprätthåller sin uppgift är tillämpningen av sin auktoritet. Varje år genomdrivs hundratals rättsfall rörande brott mot lagen kring värdehandlingar. Vanligt förekommande brott är internhandel, redovisningsbrott och bedrägeri. Eftersom SEC i stor utsträckning använder sig av informationsunderlaget som investerare tillgodoser förser SEC i sin tur allmänheten med information via deras hemsida. Databasen kallas EDGAR (the Electronic Data Gathering, Analysis and Retrieval system) där investerare kan få åtkomst till granskningsdokument och årsredovisningar. SEC innehar en självständig position som tillsynsmyndighet men samarbetar även med kongressen, börserna, finansinspektionen och inflytelserika organisationer inom den privata sektorn. SECs främsta uppgift är att se till att lagen följs men innehar även befogenhet att utfärda nya regler och ändra på redan befintliga regler. (SEC, 2014)

2.2 Tidigare forskning

Följande avsnitt introducerar relevanta perspektiv och teorier som förankrar vårt empiriska material.

2.2.1 Tillsyn

Författaren Schipper (2005) identifierade strax innan införandet av IFRS 2005 att ett gemensamt tillsynsorgan kommer behövas i EU om IASBs ambition att harmonisera redovisningar ska kunna uppnås. Detta tillsynsorgan måste samarbeta och kanske till och med överkomma nationella kulturer, normer, lagar och nationella tillsynsorgan för att säkerställa jämförbarheten i redovisningen. Schipper (2005) menar att det är de nationella tillsynsorganen som färgar hur både redovisaren upprättar redovisningen samt hur tillsynen uppfattas av densamme, varför ett internationellt tillsynsorgan behövs för att öka harmoniseringen av redovisningar. (Schipper, 2005) Lundqvist (2014) skriver att Schipper i en uppföljningsstudie gjord 2012 bekräftar sin tidigare studies resultat att EUs medlemsländers egna nationella tillsynsmekanismer aktivt påverkar hur upprättaren av redovisningen uppfattar de normer och lagar som finns till hands. Schippers (2005; 2012) studier kan ytterligare konkretiseras genom Balls (2006) studie som kom fram till att de normer och kulturer som råder i respektive land påverkar inte enbart tillsynen utan även hur företag uppfattar och tillämpar IFRS. Ball (2006) menar också att incitament formas lokalt, det vill säga användarens incitament att tillämpa IFRS är kopplat till vad den nationella kulturen bestämmer. Vidare menar Ball (2006) att det inte enbart är de kulturer som influerar uppfattningen av IFRS utan företag påverkas även av nationsspecifika system, detta beror på att kapitalmarknaderna, de politiska och de ekonomiska systemen i landet inte är integrerade och arbetar därmed mot egna uppsatta mål som inte är i linje sinsemellan. Ball (2006) menar i slutändan, precis som Schipper (2005), att utan ett internationellt tillsynsorgan kommer uppfattningen av IFRS aldrig vara jämn eller lika. Effekterna av problemet med skild uppfattning konkretiseras av Cole et al. (2013) och presenterar en enkel men i dagsläget svåruppnåelig lösning. Författargruppen drar slutsatsen att en rigid tillsynsmekanisk direkt leder till att tillämpningen av IFRS blir mer enhetlig med IASBs ambitioner medan svag tillsyn istället leder till att IFRS tillämpas på ett sätt som det inte var tänkt (Cole et al. 2013). Ett par andra författargrupper kommer i sina studier fram till att i länder med en svagare tillsynsverksamhet har direkta konsekvenser som att goodwillnedskrivning mer sällan sker och i länder med starkare tillsynsverksamhet sker det i större utsträckning (Glaum et al., 2014; Amirsalanis et al., 2013).

Forskarna Daske et al. (2008) resultat kan ses som en utveckling av Schippers (2005) forskning och menar att olikheter i praxis, det vill säga hur tillsynen genomförs, förekommer då redovisningstillsynen och kontrollen av efterlevnaden av IFRS inte utförs på ett enhetligt sätt. Skillnaden som Daske et al. kommer fram till som skiljer sig från exempelvis Schipper (2005) och Ball (2006), vars resultat pekar på att uppfattningen av IFRS styrs av rigid kontra lös tillsyn, menar alltså Daske et al. (2008) att olikheter och ojämn redovisningstillsyn direkt leder till att praxis hämmas. Pope och McLeay (2011) stödjer samtliga presenterade teoretikers resultat och påpekar i detta läge att fördelarna med att tillämpa IFRS så som ökad jämförbarhet samt ökad användbarhet av redovisningen går förlorade eftersom att redovisningstillsynen är svag i många europeiska länder.

Glaum et al. (2012) visar i sin studie på fler effekter som införandet av IFRS har medfört. Författarna identifierar stora skillnader och motsträvighet i redovisningarna istället för efterlevnad av IFRS samtidigt som de rådande redovisningstraditionerna i landet håller tillbaka den gemensamma uppfattningen och tolkningen av IFRS. Författarna drar också slutsatsen att landets tillsynsorgan har stor inverkan tillsammans med en rad andra faktorer som alla bidrar till att uppfattningen, tolkningen och sedermera implementeringen av IFRS blir ojämn och mindre relevant för användaren. V. Haartman et al., (2010) beskriver problematiken med att börsens handelsövervakning sker i realtid medan granskningen sker i efterhand. Situationen kräver en specialistkompetens inom finansiell rapportering vilket är begränsad internt. Detta leder till att börserna tvingas anlita externa konsulter som i sin tur leder till att tillsynen lider av en brist på samordning. Situationen leder dessutom till en minskning av den kompetens och auktoritet som behövs för att möta IFRS krav på tillsyn.

2.2.2 Den framtida tillsynens utformning och tidigare debatt

I Lennartsons (Balans, no. 2, 2013) artikel om börsens syn på tillsynen i Sverige berättar Annika Poutiainen, chef för övervakningen på Nasdaq OMX i Norden, att hon anser att kostnaden som börserna belastas med utgör en konkurrensmässig nackdel eftersom den svenska tillsynslösningen är unik bland EES-länderna. Framförallt anser hon att en mer samordnad lösning vore ett bättre alternativ. Annika Poutiainen har länge argumenterat för att börserna ska slippa tillsynsuppgiften. För drygt fyra år sedan skickade hon tillsammans med företrädare för FAR och Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden in ett förslag till finansdepartementet där de argumenterade för att redovisningstillsynen istället borde skötas av

ett självreglerande organ. Frågan utreddes och 2011 hade finansdepartementet ett i princip färdigt förslag med alternativa lösningar, men som aldrig trädde i kraft. Annika Poutiainen säger att ESMA:s utkast till nya riktlinjer för redovisningstillsynen kan komma att förändra hur den svenska redovisningstillsynen ser ut i dagsläget. Lennartson påpekar att ESMA:s nya riktlinjer anger att tillsynen inte ska vara möjlig att delegera till marknadsplatserna. (Lennartsson, balans no. 2, 2013) I den färdiga rapporten från ESMA står det att tillsynsutövare måste vara tillräckligt fristående från revisorer, regering, emittenter och andra marknadsutövare samt aktörer på den reglerade marknaden. Detta innebär enligt Nasdaq Stockholm att de inte längre kan utföra tillsynen. (Nasdaq Stockholm, 2014)

Hellman framlägger en rad åsikter om vad som krävs för att uppnå en fungerande tillsyn. Först och främst bör tillsynen ske med en likartad metodik, i nuläget skiljer sig de två börsernas tillvägagångssätt åt. Rekrytering av kompetens underlättas om samordningen av tillsynen ökar. Eftersom börserna är affärsdrivande organisationer som granskar sina egna "kunder" finns det i dagsläget skäl att ifrågasätta tillsynens legitimitet, det är alltså en fråga som behöver ses över vid en framtida förändring av den svenska tillsynen. Sanktioner måste framstå som ett reellt hot, vilket står i konflikt med förslaget om en självreglerande lösning. Resurserna måste öka för att undvika ytliga granskningar som resulterar i detaljkontroll snarare än grundliga analyser. Hellmans förslag är en självregleringslösning, vilket han dock understryker inte är optimalt med tanke på frågorna om legitimitet och sanktionsåtgärder. Kritik som Hellman fångat upp från företrädare för börsbolag angående granskningen från börserna anger att granskningen ofta är ytlig och fokuserar på formaliafel samt detaljer i tilläggsupplysningar. Revisorer följer ofta sina kunders önskemål, framförallt om mindre tilläggsupplysningar än vad standarden kräver tidigare har accepterats tidigare år eller hos jämförbara företag. (Balans, no 3, 2011)

2.2.3 Goodwill

Enkelt uttryckt är goodwill det övervärde som uppstår vid förvärv. Det räknas som en icke identifierbar immateriell tillgång och utgörs av synergieffekter samt en väl fungerande organisation. Den förvärvade rörelsen anses inbringa en högre avkastning genom att det är en redan fungerande verksamhet jämfört med att organisation och personal behöver byggas upp från början. Synergieffekterna räknas främst som ökad effektivitet och kostnadsminskning genom skalfördelar. Goodwill kan även uppstå genom att det förvärvande företaget betalar för mycket på grund av felaktiga värderingar av de förvärvade tillgångarna. IFRS 3 kräver att

övervärden ska hänföras till specifika skulder och tillgångar i största möjliga mån. Nedskrivning av goodwill är problematiskt då det är svårt att koppla tillgången till ett specifikt kassaflöde. IAS 36 innefattar omfattande och tydliga regler för att underlätta den bedömningen. Ännu en aspekt som särskiljer goodwill i nedskrivningssammanhang är att en nedskrivning är permanent och kan inte återföras. (Marton et al, 2012)

Sedan ändringen från linjär avskrivning till nedskrivningsprövning av goodwill 2005 har för- och nackdelarna med förändringen lyfts fram i olika forskningsrapporter. Att identifiera och värdera kassagenererande enheter är synnerligen problematiskt på grund av att det generellt är svårt att belysa kopplingen till en aktiv och fullständig kapitalmarknad. Denna problematik ger upphov till att ett stort ansvar och förtroende läggs i händerna på både revisorer och ledningspersoner i de bolag som blir granskade. (Wines et al, 2007)

I Gauffin och Nilssons (2014) artikelserie i tidningen Balans där de analyserat 37 bolag vid Nasdaq OMX Large cap lista visar de att andelen goodwill har vuxit de senaste åren och att nedskrivningarna minskat från att i snitt legat omkring 1-2% av det totala goodwill-beloppet under åren 2008-2012 till att 2013 ligga på 0,6%.

Hamberg et al (2011) visar att vid förändringarna i IFRS regelverk 2005 var IFRS 3 den största förändringen för svenska bolag. Studiens urval bestod av bolag noterade vid OMX Nasdaq mellan åren 2001 och 2007 vilket resulterade i sammanlagt 1691 observationer (232 till 254 bolag per år). Bolagens rapporterade intäkter ökade, delvis på grund av en högre förvärvstakt, men framförallt på grund av det slojade avskrivningskravet av goodwill. Avskaffandet av avskrivningskravet följdes inte av motsvarande nedskrivningar. Identifiering av goodwill som immateriella tillgångar genomfördes endast av ett fåtal av de undersökta bolagen i studien. Intäktsökningen var störst hos de bolagen med befintligt stor andel goodwill. Goodwill-intensiva bolag värderades även högre av aktiemarknaden under den följande sju månadersperioden efter införandet av IFRS 3.

2.2.4 Faktorer som påverkar tolkningspraxis

En studie (Cole et al., 2013) av 197 listade företag från Belgien, Danmark, Finland, Frankrike och Tyskland, Nederländerna och Storbritannien visar att ländernas redovisningstradition är den faktor i studien som har störst betydelse för hur redovisningsvalen hanteras i respektive land. Den näst viktigaste faktorn var branschtillhörighet som visade på en likartad

redovisningsmetodik hos företag i samma bransch. Skillnaderna i tolkning mellan länderna visar på att företagens redovisning enligt IFRS ännu inte är *de facto* internationellt jämförbar.

I en studie av europeiska bolag visade sig rapporteringen angående nedskrivning av goodwill vara tillräcklig överlag. Dock förekom intetsägande beskrivning av varför nedskrivningarna utförts. Majoriteten av de undersökta bolagen visade sig utföra rapporteringen med minsta möjliga ansträngning vilket visade sig i en rapportering som kan jämföras med att bocka av en checklista. De hittade också mönster som visade att redovisningsåtaganden som inte krävde någon större ansträngning från ledningen att stämma bättre än de åtaganden som krävde mer resurser. (Amirsalani et al. 2013)

2.2.5 Transparens i redovisning av goodwill

ESMA sammanställde år 2014 en rapport över tillämpningen av redovisningskrav för koncernbildningar. Rapporten fastslår vikten av transparens i investeringssammanhang. Underlaget bestod av 56 slumpvis utvalda koncerner inom EU som under 2012 upprättat årsredovisning enligt IFRS. Identifiering av goodwill förekom i 86% av de undersökta koncernerna. 54% av dessa förklarade goodwillposten genom vaga beskrivningar av möjliga synergieffekter utan detaljer kring hur dessa synergier skulle uppnås. Rapporten pekar ut vikten av att noggrant redogöra för koncernbildningens syften och omständigheter och råder IFRS användare att se över detaljrikedomen i dessa rapporter. ESMA lyfter fram att IFRS 3 inte redogör för var i årsredovisningen informationen ska figurera, men i samråd med analytiker fastställer de att den tydligaste bilden ges i form av en sammanfattning under en och samma not (ESMA, 2014). Gauffin och Nilsson (2014) beskriver en bakgrundsförklaring till problematiken kring transparens i deras artikelserie i tidningen Balans. Då avskrivning av goodwill avskaffades togs även motsvarande upplysningskrav bort. FASB tillsammans med analytiker drog slutsatsen att de faktorer som förklarar goodwillvärderingen i förvärvsanalysen rimligtvis även borde fungera som underlag vid framtida nedskrivningsprövningar. Denna beskrivning behöver vara utförlig för att vara praktisk. De obefintliga nedskrivningsbelopp som genomförts i Sverige de senaste åren tyder dock på att denna beskrivning anses som oväsentlig.

“Vi ser tyvärr en fortsatt utveckling med mycket intetsägande beskrivningar, typ ”Goodwill motiveras av god lönsamhet samt den personal som finns i de förvärvade bolagen” från Indutrades årsredovisning.” – Gauffin och Nilsson, 2014:5

Gauffin och Nilsson (2014) visar här på ett exempel på den typ av bristfällighet som de genomgående stött på i deras undersökning. De hävdar att den sortens information inte är användbar vid en nedskrivningsprövning av goodwill.

3.0 Metod

3.1 Litteratursökning

För att kunna besvara vår forskningsfråga och närma oss vårt syfte valde vi att samla in sekundärdata från Göteborgs samt Lunds universitets artikeldatabaser där vetenskapliga och referentgranskade artiklar har använts. Vi har använt oss av branschtidskrifter för att skapa oss ett relevant förhållningssätt till diskussionen om redovisningstillsynen i Sverige och även använt dokument och bestämmelser från den svenska och europeiska tillsynsmyndigheterna. Vi upplever att den teoretiska grund som uppsatsen byggdes på förstärker resultatens relevans samtidigt som analysen blev förankrad i forskningsfältet. Sökorden vi använde oss av vid litteratursökningen var: goodwill, immateriella tillgångar, tillsyn, tillämpning, nedskrivning, intangible, asset, enforce, enforcement; vi har även använt oss av kombinationer av ovanstående ord.

3.2 Intervjuer och genomförande

För att samla in primärdata till analysen valde vi att använda den kvalitativa semi-strukturerade intervjun. Till skillnad från kvantitativ metod som ofta förlitar sig för mycket på genererade siffrors representation av verkligheten (Bryman, 2012) kan kvalitativ metod finna djupare kunskap och utifrån relevant referensram bearbeta primärdatan (Patel & Davidsson, 2011). Vi utnyttjade metodens styrkor genom att ställa djupare frågor i samband med intervjutillfället och på så sätt minska risken för internt bortfall i intervjusvaren (Bryman, 2012). Här i hittas en av studiens hörnstenar. Vi behövde möjligheten att ställa situationsbundna följdfrågor till våra respondenter som ett steg i att fånga in så mycket relevant empiri som möjligt. Varje intervju genomfördes av samma intervjuledare varför trovärdigheten i uppsatsen bibehålls då likvärdiga aspekter vid varje intervju betonades. Ett aktivt val togs att genomföra telefonintervjuer och därmed prioritera val av relevant och insiktsfull intervjuperson, över att inte få tillgång till intervjupersonerna då ingen tid kunde avsättas för att planera ett personligt möte. Intervjupersonerna fick själva välja vilken tid under deras dagliga arbete som passade bäst och ringa upp oss när tid fanns. Två undantag har gjorts då ena respondenten hade tid när vi ringde upp hen varefter en spontan intervju genomfördes, den andra respondenten kunde endast dela med sig av sina erfarenheter genom mejlkonversation. Undantaget med mejl diskuteras vidare under *Metoddiskussionen*.

Enligt Bryman (2012) kan respondenternas frihet att bestämma tid och plats ge avslappnande effekter och på så sätt generera både mer riktiga och ärliga svar. Intervjuerna genomfördes via telefon och varade i vardera 30-40 minuter varefter vi renskrev anteckningar gjorda under intervjun. De sammanställda intervjuerna skickades sedan till vardera respondent för verifiering så att varje intervjuperson hade möjligheten att säkerställa sina uppfattningar och svar på våra intervjufrågor. Anledningen till verifieringen var att stärka analys samt resultat genom högre grad av tillförlitlighet (Bryman, 2012).

3.2.1 Urval och utformning

Vad gäller urval användes ett strategiskt urval för vilka personer som skulle delta i undersökningen (Bryman, 2012). Det första steget var att identifiera och hitta företag som i dagsläget är påverkade av redovisningstillsyn i Sverige för att på så sätt kunna fånga in och studera deras uppfattning av tillsynen. Vad gäller respondenterna i fråga behövde de ha grundlig insikt i hur företaget arbetade med redovisning och tillsynsfrågan för att på detta sätt ha möjlighet att kunna besvara våra frågor om hur de uppfattar forskningsområdet, och därmed minska risken för internt bortfall (Bryman, 2012). Vi valde att intervjua respondenter med koncernredovisningsbefattning, IFRS-specialister, seniora redovisningsrådgivare för att säkerställa deras kunskap och insikt i både ämne och företag. Stegen var i ett led att säkerställa tillförlitligheten och öka trovärdigheten av våra resultat. Vi har även tagit steg för att på bästa sätt försöka uppnå informationsmättnad i vår studie där vi utnyttjade ett bekvämlighetsurval (Bryman, 2012) vid valet av deltagande bolag i studien. Urvalet av bolag ledde till att vi kontakta 25 företag som återfanns på Nasdaq OMX Stockholm Large Cap via mejl. Efter att vi tog kontakt via mejl visade det sig att svarsfrekvensen var låg vilket ledde till att vi kontaktade företagen via telefon där svarsfrekvensen var högre. Detta ledde till att vi fortsatte att kontakta Large Cap-bolag via telefon tills inga fler hade möjlighet att delta. En ytterligare aspekt som begränsade urvalet var att bolagen var tvungna att ha goodwill för att då kunna jämföra respondenternas svar i analysen. Sammanlagt deltog fem respondenter med ansvar för sitt företags redovisning. Sammanfattningar av intervjuerna hittas i bilaga A, *Sammanfattad empiri*.

Till intervjuguiden utvecklades frågor som var grundade i uppsatsens referensram med syftet att finna uppfattningar av tillsyn. Frågorna har utvecklats med öppenhet i åtanke för att på så sätt få respondenten att utveckla, resonera samt motivera sina svar. Den kompletta intervjuguiden hittas i bilaga B, *Intervjuguide*. Intervjuguidens frågor blir därmed inte låsta och

ett samtal utvecklas mellan intervjuledaren och respondenten för att på så sätt få intervjupersonen att delge sin uppfattning av tillsynen (Kvale & Brinkmann, 2009). Eftersom att vi använde den semi-strukturerade intervjun utnyttjade vi intervjutillfällena och inflikade med frågor som passade i situationen och följde även upp med fler frågor (Bryman, 2012).

3.2.2 Presentation av respondenter

I detta avsnitt hittas en kort och tydlig presentation av de deltagande respondenterna i uppsatsen. Samtliga respondenter har flera års erfarenhet av redovisningstillsyn i Sverige och har delgett sin uppfattning i området.

Gustav Nygren, IFRS-specialist hos ICA Gruppen AB

Gustav Nygren är ytterst ansvarig för både det löpande arbetet och att upprätta förvärvsanalys vid förvärv hos ICA-koncernen. Gustav har enligt egen utsago god kännedom om de huvudsakliga områdena rörande redovisningstillsyn i Sverige.

Martin Höglund, koncernredovisningschef hos Securitas AB

Martin är koncernredovisningschef hos Securitas AB sedan sju år tillbaka. Han började sin bana med en magister i ekonomi för att sedan arbeta för en av de stora revisionsbyråerna.

Elin Lind, koncernredovisningschef hos Boliden AB

Elins avdelning följer kontinuerligt de förändringar och uppdateringar som sker i aktuella regelverk för koncernredovisning. Elins kännedom om redovisningstillsynen i Sverige är god och Boliden AB granskas med viss regelbundenhet.

Paul Olsson, senior rådgivare inom redovisning hos PEAB AB

Paul är idag senior rådgivare hos PEAB AB men har en bakgrund inom Peab som koncernredovisningschef under sjutton år.

Gunnar Bäckström, Group compliance officer hos NCC AB

Gunnar har tidigare arbetat som auktoriserad revisor vid en av de stora revisionsbyråerna. Han har även en bakgrund som Group Controller vid NCC. Sedan 2012 är han Group compliance officer vid NCC.

3.3 Analyismetodik

Vi har genom kontinuerliga jämförelser mellan de olika intervjuerna hittat olika återkommande kategorier och teman som respondenterna har pratat om i intervjusamtalen. Kategorierna ligger till grund för analysen och är ett tillvägagångssätt för att stärka analysens trovärdighet. Analyismetoden förhindrade att vi i analysen förlorade sambandet mellan olika begrepp, teman och kategorier samtidigt som vi lyckades identifiera olika nyanser av uppfattningen av redovisningstillsynen (Bryman, 2012; Kvale & Brinkman, 2009; Daymon & Holloway, 2010). Den empiriska datan som användes vid tematiseringen återges i vårt fjärde kapitel *Analys* där respondenternas svar sammanvävs med vår referensram.

Den andra fasen i analysarbetet var att jämföra respondenternas olika svar. Det första steget här var att jämföra svaren i varje kategori. På detta sätt kunde vi hitta både likheter men också olikheter i hur intervjupersonerna uppfattar vårt studerade fenomen. Analysformen hjälpte oss att få en klarare bild av hur respondenterna uppfattar redovisningstillsynen i Sverige. Vi blev som undersökare medvetna om att denna metod också gjorde oss till medskapare till de kategorier vi skapade vilket kan leda till att analysen blir sämre. Vi har motverkat detta genom att kontinuerligt läsa igenom intervjumaterialet varje gång en ny kategori framträdde eftersom att den nya kategorin kunde ha medfört att tidigare gjorda kategorier fick en annan innebörd och senare ett annat resultat (Kvale & Brinkman, 2009). Fas två i analysarbetet fortgick tills inga nya kategorier framträdde ur intervjumaterialet. Vi har dock fått begränsa oss till att presentera analys på kategorier som var i linje med vårt syfte. Fler kategorier skulle ha lett den röda tråden på sidospår och förvirrat läsaren då några av de funna kategorierna behandlade för öppna ämnen.

3.4 Metoddiskussion

Läsaren har i kapitel tre fått följa hur vi gick tillväga vid valet av teoretisk utgångspunkt samt vilka vägvalen var vid insamlingen av empiri. De båda delarna förenas sedan i vårt fjärde kapitel, *Analys*. De ovanstående avsnitten har även delvis behandlat metodkritik. Vi anser dock att metoddiskussionen behöver lyftas ytterligare varför vi i följande avsnitt sätter metoddiskussionen i fokus.

För att specifikt tala om tillförlitlighet och trovärdighet i uppsatsen har vi i undersökningen grundat vår intervjuguide i referensramen. Vi har också intervjuat respondenter som har en

mycket central roll i koncernredovisningen i sina respektive bolag. De två faktorerna tillsammans med att respondenterna har liknande åsikter i våra frågor gör att den externa tillförlitligheten stärks i uppsatsen, det vill säga att andra forskare utifrån samma struktur och under liknande eller samma omständigheter skulle komma fram till liknande resultat (Bryman, 2012). Vad gäller den interna tillförlitligheten har vi försökt stärka denna genom att läsa på om den rådande diskussionen om den svenska redovisningstillsynen i både branschtidningar och tidigare forskning för att på så sätt öka vår kunskap i området och senare kunna dra relevanta slutsatser som härstammar från referensramen.

Vidare ser vi studiens omfång som den begränsande faktorn vilket i denna uppsats gör att slutsatserna inte kan ses som generaliserbara utifrån ett akademiskt perspektiv, det är därför svårt att utveckla en relevant metoddiskussion om den externa trovärdigheten. Vi kan dock uttala oss om den interna trovärdigheten. Vi har i denna uppsats intervjuat koncernredovisningschefer på företag som återfinns på den svenska Large Cap börsen. Vi upplever därför att vårt empiriska material och resultat kan ge en indikation på hur svenska Large Cap företag uppfattar den svenska redovisningstillsynen. Tillsammans med vår referensram och vårt empiriska material kan våra resultat därför representera den verklighet som den är hämtad från, det vill säga att uppsatsens interna trovärdighet är hög. Det ska dock hållas i åtanke att våra respondenter alla representerar sina bolag vilket kan föra tanken till att intervjusubjekten vill presentera sina företag så bra som möjligt. Vi bedömer dock att risken är låg för att en sådan situation skulle uppstått då intervjudeltagarna var mycket öppna i sina svar. En av respondenterna var också tydlig med att det var hans professionella uppfattning han delade med sig av och inte bolaget i sig. Det är därför viktigt för oss att lyfta upp att fler respondenter kan ha haft denna inställning i sina intervjuer. Analysen är fortfarande av intresse då personerna som deltog i studien innehar många års erfarenhet av redovisningsregler och revision som innebär att de har stor insikt i ämnet och kunde besvara våra intervjufrågor på ett uttömmande sätt. Eftersom en av intervjuerna utfördes via ett mejl-formulär saknas där samma utförlighet i svaren i jämförelse med övriga respondenter som intervjuades semi-strukturellt per telefon. Vi har haft detta i åtanke under analysen då dennes intervjusvar inte har använts i lika stor utsträckning som svaren vi fick genom telefon.

4.0 Analys

Läsaren har under fyra kapitel följt studiefenomenet i form av vilket teoretiskt perspektiv vi analyserar utifrån samt vilken metod vi kommer använda för att närma oss vårt syfte och besvara vår forskningsfråga. Analysen är uppdelad i de centrala teman vi hittade i svaren från våra respondenter och kommer alla att cirkulera kring uppfattningen av redovisningstillsynen i Sverige i samhörighet med goodwill.

4.1 Kritik mot den nuvarande redovisningstillsynen

Ett problem som flera respondenter beskriver är att synen på materialitet ofta skiljer sig mellan börsen och bolagen.

Gunnar Bäckström ifrågasätter huruvida tillsynsmyndigheten tolkar IFRS på ett riktigt sätt och nämner att det finns en risk att de istället sätter upp nya standarder istället för att tolka de befintliga reglerna korrekt. Svenskt Näringsliv har även dem kritiserat börserna för att sätta upp nya standarder (ESMA, 2013). Gunnar Bäckström nämner även att kompetensen hos vissa branschföretag ibland kan vara högre vilket skapar en normativ påverkan gentemot tillsynsorganet. Cole et al., (2013) visar att företag i samma bransch tenderar att redovisa på ett likartat sätt vilket förstärker den normgivande faktorn som Bäckström beskriver. Under normala förhållanden förbehåller sig bolagen rätten att tolka IFRS utifrån sin egen situation enligt Bäckström.

Gustav Nygren beskriver börsens tillsynsarbete som otydligt och inkonsekvent på grund av att synen på materialitet ofta skiljer sig mellan börsen och ICA Gruppen AB vilket skapar ett förväntansgap. Börsen förväntar sig dessutom ofta att felet ska åtgärdas omedelbart efter att det identifierats, vilket är ett byråkratiskt och odynamiskt sätt att gå tillväga enligt Nygren. Nasdaq Stockholm (2014) anger själva att den löpande granskningen försvåras av bolagens tendenser att utelämna information kring vissa områden i den finansiella rapporteringen vilket kan vara en grundläggande orsak till att Gustav Nygren anser att börsens tillsynsarbete upplevs som otydligt och inkonsekvent.

Martin Höglund beskriver en granskningsprocess där Securitas AB mottog noteringar angående att tilläggsupplysningar saknades för goodwill och förvärv. Securitas AB var medvetna om detta sedan tidigare. Noteringarna handlade om att redogöra mer detaljerat för prognosen över

framtida scenarier som kan påverka värdet av förvärvet. Securitas AB själva svarade att prognoserna var alltför osäkra för att uttryckas detaljerat, det handlade även om känslig information det fallet eftersom en prognos kan ge fel signaler om den inte faller ut som planerat. Ärendet resulterade i att Securitas AB inte utförde någon ändring. Detta exempel visar på hur ett i dagsläget vanligt förekommande redovisningsområde (Nasdaq Stockholm, 2014) granskas med bristande förståelse från börsens sida vilket upplevs som onödigt från bolagets sida. Gunnar Bäckströms beskrivning av att bolagen kan ha en normativ effekt på tillsynen genom att de tillåts diktera vad som är väsentligt eller inte beskrivs också i exemplet. Exemplet beskriver även det som Gustav Nygren kallar för ett förväntansgap då Securitas AB på förhand var medvetna om vad börsen skulle anmärka på.

Gunnar Bäckström anser att en av anledningarna till att det ännu inte skett någon förändring av Sveriges redovisningstillsyn är den historiskt höga nivån av integritet, vilket har resulterat i en situation som kan liknas vid en ankdamm. Bäckström belyser även den konkreta problematiken med att beskriva ett kompetensproblem som på grund av bristande resurser i ett förhållandevis litet land som Sverige antagligen kommer att bestå såvida en internationell samordning inte bistår med den kompetens som krävs för att uppnå en mer konsekvent och enhetlig redovisningstillsyn. Enligt Hellman (Balans, no 3, 2011) resulterar resursbristen i en ytligare tillsyn som enbart bockar av en lista av regler snarare än att bidra med en helhetsbedömning. Elin Linds uttalande kring att tillsynen ofta hakar upp sig på att kontrollera enligt gällande regler snarare än att ifrågasätta hur reglerna bäst bör tillämpas är ett tydligt exempel på det fenomen Hellman (Balans, no 3, 2011) beskriver. Gunnar Bäckström belyser problemet med hjälp av att beskriva de fåtal huvudaktörer som finns på marknaden inom hans egen bransch. Han hänvisar till att utbudet av revisorer som anlitas av börsen är för litet och att de sällan har erfarenhet från just byggbranschen i redovisningssammanhang. Paul Ohlsson är inne på samma linje som både Bäckström och Höglund rörande den kompetensproblematik som råder. Ohlsson eftersöker en högre kompetens hos de personer som utför granskningen och hänvisar liksom Höglund till att synen på materialitet i granskningen ofta kan skilja sig hos börsens representanter och hos det granskade bolaget.

4.2 Orsaker och förslag till lösningar

Cole et al. (2013) visar på att redovisningstraditionen i landet har en stor inverkan på hur IFRS tolkas. Glaum et al. (2012) beskriver i likhet med Cole et al. (2013) att efterlevnaden av IFRS

präglas av redovisningstraditioner. Glaum et al (2012) anser dessutom att tillsynsorganet i respektive land har ett stort ansvar i hur redovisningstraditionen i sin tur efterlevs. Tillsynsorganets funktion i sammanhanget präglar därmed harmoniseringen av såväl ländernas interna redovisningspraxis såväl som den internationella jämförbarheten. Då den svenska värdepappersmarknaden historiskt har präglats av att innefatta en centrerad marknad med få aktörer, och därmed även få störningar, har en tradition av tillit fått mycket utrymme, vilket syns när man ser till hur tillsynen bedrivs i dagsläget (SOU, 2003). Lösningen har stavats självreglering vilket har inneburit att Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden sett till att bistå med både expertis och åtgärdslösningar. Det råder brett konsensus kring att ett självreglerande organ fortsättningsvis bör sköta den löpande tillsynen i Sverige (V.Haartman et al., 2010; Hellman, Balans, no 3, 2011; FI, Redovisningstillsyn, 2014). Förslagen avser att Finansinspektionen anlitar en organisation motsvarande Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden alternativt att Finansinspektionen själva sköter den löpande tillsynen (V.Haartman et al., 2010; FI, Redovisningstillsyn, 2014).

Bristande kompetens är något som beskrivs som ett problem hos flera av respondenterna i denna studie. Martin Höglund anser att intern kompetens och en tydligare ansvarsfördelning hos börsen är viktigt. Gunnar Bäckström föreslår att akademiker, kvalificerade upprättare av årsredovisningar och erfarna revisorer bör vara lämpliga personer för att på ett mer objektivt vis sköta tillsynen i framtiden. Han anger även ett skandinaviskt eller europeiskt samarbete som en lösning på kompetensproblematiken. Bäckströms förslag till kompetensurval ligger i linje med de åsikter som uttrycks av flera av nyckelaktörerna i frågan (V. Haartman et al., 2010; SOU 2014:70, 2014; FI, Redovisningstillsyn, 2014). Förslaget angående en internationell lösning är inte helt orealistiskt nu när ESMA:s riktlinjer kommer bli mer och mer centrala hos varje enskilt land då kravet på att motiva till efterlevnad har skärpts och förtydligats (SOU 2014:70, 2014). Harmoniseringen mellan länderna bör även öka genom det gemensamma elektroniska rapporteringssystem som ESMA kommer att ansvara för. Betydelsen av en internationell samordning och inflytandet hos ländernas tillsynsorgan i fråga om harmonisering har fått stöd i studier som utförts nära inpå implementeringen av IFRS såväl som studier som utförts flera år senare när effekterna av implementeringen har satt sig (Ball, 2006; Cole et al., 2013).

För att en självreglerande tillsyn ska fungera krävs det att sanktioner upplevs som ett reellt hot enligt Hellman (Balans, no 3, 2011). I dagsläget är ett offentliggörande av bolagets namn och ärendets natur endast aktuellt vid en mycket allvarlig överträdelse som handläggs av disciplinnämnden. ESMA offentliggör bolagens namn vid överträdelser en nivå under den svenska börsens gräns för offentliggörande av namn (Nasdaq Stockholm, 2014). I den statliga utredning som just nu pågår föreslås ett flertal förändringar som kommer ha en förstärkande effekt på sanktionsbefogenheterna. Sanktionsbeloppen förväntas att höjas och tillsynsmyndigheten kommer att få stärkta befogenheter i att offentliggöra överträdelser av reglerna kring redovisning av finansiell information. Finansinspektionens beslut i sanktionsärenden ska underlättas genom att FIs beslut betraktas som att domen vunnit laga kraft. Ingen utav studiens respondenter har erfarit någon sanktionsåtgärd vilket förklaras med hjälp av Gunnar Bäckströms redogörelse för att de flesta bolag och revisionsbyråer i Sverige per automatik följer god redovisningssed. Hög redovisningskvalitet är beskrivningen som Martin Höglund använder för att förklara varför Securitas AB inte varit aktuellt inför något sanktionsärende. Denna studie visar inte på något som stödjer den framtida förstärkningen av sanktionsbefogenheter. Däremot uttalar sig flera respondenter kring att ett kungörande av bolagets namn i sanktionsärenden kan vara skadligt. Att redogöra för ärendets natur anses positivt av ett flertal respondenter. Gunnar Bäckström beskriver exempelvis en spridningseffekt vid publicerade anmärkningar rörande ett specifikt problem vilket är en positiv effekt av att tillsynsärenden publiceras offentligt.

4.4 Tillsyn och goodwill

Kopplingen mellan tillsynsorganets inflytande och nedskrivning av goodwill visar sig i två relativt färskta studier (Glaum et al., 2014; Amirsalani et al., 2013) där det framgår att nedskrivning sker oftare hos länder med en starkare tillsynsverksamhet och mer sällan i de länder där tillsynen upplevs ha ett svagare inflytande. IFRS 3 är ett principbaserat regelverk och det tolkningsföreträde som det innebär i motsats till ett regelbaserat regelverk kan bland annat innebära att bolagen själva tar kommandot, vilket resulterar i en ojämn redovisningskvalitet. Gustav Nygren menar att så länge EUs direktiv uppfylls så lägger sig börsen inte i. Nygrens bild av tillsynen i Sverige delas av flera andra respondenter och beskriver att tillsynen är tam och intetsägande när det gäller inflytande över hur bolagen faktiskt väljer att redovisa. Den stagnerande debatten och avsaknaden av påtryckningar på politiker i frågan härrör enligt Nygren i att Sveriges höga revisionskvalitet medfört att det inte krävts någon

förändring inom området. I en omfattande studie (Amirsalani et al. 2013) kring redovisning av nedskrivning av goodwill bland europeiska länder framgår det att den ytliga redovisning som även beskrivs av Hellman (Balans, no 3, 2011) är påtaglig bland studiens undersökta bolag. Rapporteringen angående nedskrivning av goodwill var i studien (Amirsalani et al. 2013) överlag tillräcklig men var av intetsägande karaktär gällande motiven till nedskrivning. Majoriteten av bolagen i studien redovisade mycket sparsmakat, vilket påminde om att bocka av en lista. De redovisningsåtaganden som krävde minst ansträngning och delaktighet från ledningshåll visade sig även stämma bättre än de åtaganden som krävde mer ansträngning. (Amirsalani et al. 2013)

Martin Höglund beskriver IFRS 3 som ett högst komplext regelverk där problematiken i att visa transparens och detaljrikedom ligger i att dels är informationen ibland känslig ur ett konkurrensperspektiv men också att det är riskabelt och svårbedömt att prognostisera ett utfall av förvärvat goodwill. Gunnar Bäckströms uttalanden kring redovisningsproblematiken av goodwill liknar Höglunds. Bäckström beskriver att IFRS 3 är ett invecklat regelverk och att prognostisera framtida intäkter exakt är oerhört svårt. Han tillägger att komplexiteten hos IFRS 3 tillsammans med en bristande kompetens hos de personer som ansvarar för granskningen bidrar med ytterligare problematik. Höglunds och Bäckströms beskrivningar kan tolkas som en förklaring till de slutsatser som skildrats i Amirsalanis et al. (2013) studie angående den ytliga redovisningen av goodwill. Gustav Nygren talar om att ett huvudmannaskap som det SEC i USA innehar skulle öka detaljrikedomen kring redovisning av goodwill. I sammanhanget bör tilläggas att det regelverk som SEC kontrollerar, GAAP, är av mer regelbaserad natur än IFRS. Nygren frågar sig dock om behovet finns idag och till vilken nytta det skulle vara att redovisa mer utförligt gällande IFRS 3. Cole et al, (2013) visar på att ett striktare tillsynsorgan skapar en mer enhetlig tillämpning av IFRS. Eftersom SEC vid en jämförelse med Finansinspektionen är av en striktare natur så är Gustav Nygrens hänvisning till att inspireras av SEC inte helt fel. Cole et al, (2013) undersöker dock IFRS som helhet och studiens resultat kan vara missvisande i sammanhanget när IFRS 3 isoleras. Hamberg et al. (2011) gjorde kritiska iakttagelser vid övergången från avskrivnings- till nedskrivningskrav som visade att nedskrivningarna inte alls stod i proportion till bolagens goodwill-poster och dess tidigare avskrivningsandelar. Detta beteende är viktigt att beakta vid bedömningen av hur bolagen själva resonerar kring motiven till goodwill-redovisning. Då flera av respondenterna i denna studie uppger att tillsynen saknar

veto i hur nedskrivningsbeskrivningarna ska redovisas är problematiken i det Hamberg et al. (2011) presenterar viktig att belysa.

4.5 Transparens i tillsynen

När intervjuerna övergick till att samtala om transparens i samhörighet med tillsynen uttryckte respondenterna blandade känslor och olika uppfattningar. Det uttrycktes bland annat en oro men samtidigt att det finns en nytta med större grad av transparens i redovisningstillsynen.

4.5.1 Konsekvent arbetsmetod

Gustav Nygren började samtalet genom att uttrycka att en ökad transparens skulle kunna bidra med en förtroendehöjning för ICA Gruppen AB från bolagets intressenter och menade att det var en bra idé att öka transparensen i tillsynsarbetet. Nygren menade att med en ökad transparens skulle vinningar såsom förbättrad tillsynsmetod kunna framarbetas om samma revisionsbyrå används vid tillsynen som då skulle kunna resultera i mer konsekvent arbetsmetod. Han menade alltså att en större grad av kunskapsöverföring skulle kunna uppstå mellan bolagen och därav skulle företaget som blir granskat och det granskande företaget kunna lära sig av varandras tillvägagångssätt. Nygren avslutade med att lyfta fram att det finns en baksida med mer transparent tillsyn. Börsen kan skada företaget om de väljer att peka ut kritiska felaktigheter vilket ledde till att han ifrågasatte om det verkligen behövs ökad transparens bolagen emellan.

Nygrens förhållningssätt bland respondenterna innehar ett viktigt perspektiv i frågan. Hans ställning är i linje med Hellmans (Balans, no 3, 2011) artikel om redovisningstillsyn. Författaren menar att tillsynen först och främst måste ske med en likartad metodik, i dagens läge skiljer sig metoderna sig åt för de två svenska börsernas tillsynsarbete. I Hellmans (Balans, no 3, 2011) artikel beskriver han också att resurserna måste ökas, vilket i de största dragen är ett kompetensproblem då Hellmans centrala ställning är att resursbristen grundar sig i en kompetensbrist. Hellmans (Balans, no 3, 2011) ställning tillsammans med Nygrens uppfattning av tillsynstransparens är som tidigare påpekat inte helt separerade och fenomenet förklaras bra utav forskarna Daske et al. (2008). Daske et al. (2008) menar att bristande resurser medför att tillsynen och kontrollen av efterlevnaden av IFRS inte utförs på ett enhetligt sätt. Följaktligen är olikartad inkonsekvent arbetsmetod ett resultat av att en högre grad av transparens idag inte utnyttjas till fullo. Den positiva aspekten som Nygren berättar om förklaras av både Hellman

(Balans, no 3, 2011) och av Daske et al. (2008) och leder då till att både bolagen och de granskande börserna vinner på att samarbeta och arbeta mer transparent. Hellmans (Balans, no 3, 2011) centrala kritik skulle då tillgodoses av samarbetande börser och revisionsbyråer som också utför redovisningstillsyn. Båda skulle få insikt i varandras arbeten och på så sätt kunna identifiera svagheter men framförallt styrkor i arbetet och metoderna som används för att utföra tillsynen. Vilket i förlängningen leder till att redovisningstillsynens metoder kan bli mer likartade än idag och en ny effektivare praxis kan ta sin grund i branschen.

I framtiden om förändringarna inom redovisningstillsynen som vi redogjorde för under rubrik *2.1.3 Framtida förändringar av tillsynen i Sverige*, träder i kraft kommer redovisningstillsynen effektiviseras samt minska eller rent utav brygga tvivel om likvärdighet och konsekvent handlande i tillsynsarbetet. Strax innan införande av IFRS visade forskaren Schipper (2005) att ett internationellt tillsynsorgan som samarbetade med de nationella vore gynnsamt för branschen.

4.5.2 Transparens: man bör vara försiktig

Under föregående rubrik framfördes och analyserades Gustav Nygrens intervju om vad han anser vara viktigt när det kommer till framför allt tillsynstransparens. Det framgick att Nygren var positivt inställd till kunskapsökningen mellan börserna och bolaget i sig men hade ändå en försiktig framtoning medan flera andra respondenter förknippade transparens med mindre positiva aspekter såsom "ingen bra idé" och osäkerhet. I nedanstående analys redogör vi för Paul Olssons och Gunnar Bäckströms uppfattning på tillsynstransparens.

Paul Olsson uttrycker under sin intervju att en mer transparent tillsyn inte alls vore en bra idé. Olsson tror inte alls att en eventuell högre transparens gällande tillsynen skulle ge ökat förtroende för Peab AB hos sina intressenter, snarare tvärtom. Olsson fortsätter och berättar om en problematik. Han menar att det ligger en problematik i att rapporten som framställs i samband med granskningen präglas av de personer som utför granskningen. Specifika frågor dessa personer väljer att fokusera på kan leda till att vissa missförstånd uppstår under granskningen. Gunnar Bäckström har en liknande inställning och menar att tillsynen ibland utförs av personer som inte är tillräckligt insatta i branschen de undersöker. Bäckström förklarar att han upplever att transparent granskning är en viktig fråga. Han ställer sig frågande till vad som egentligen behöver hållas hemligt och misstänker att företaget präglas av ett normerande

beteende gällande transparens. Vilket förklaras av en kollektiv osäkerhet kring hur börserna väljer att tolka informationen som resulterar i att företagen undviker att lämna ut mer information än absolut nödvändigt. Martin Höglund delade också med sig av en situation med goodwillredovisning och transparens. De båda respondenternas förhållningsätt till transparens i granskningen förklaras av Ball (2006) i en studie om hur IFRS tillämpas. Artikelförfattaren menar att det är landets normer och kulturer som ofta dikterar vad som tolkas vara riktigt och som mynnar ut i hur IFRS tillämpas. Ball (2006) menar också att de nationsspecifika organisationerna såsom börserna och FI formar hur IFRS uppfattas. Det är därför troligt att Sveriges tillsynsmekanismer formar vad personerna som Olsson talar om, att välja de poster som de anser vara viktiga fastän det inifrån bolaget sett inte är det mest väsentliga. Ett annat resultat av de svenska kulturerna och normerna är alltså att den svenska granskningen behåller ineffektiva arbetsmetoder som resulterar i att bolagen uppfattar en osäkerhet och att tolkningsfel får utrymme. Situationen leder i sin tur till att bolagen är försiktiga med informationen de delar med sig av.

5.0 Slutsatser och avslutande diskussion

I detta avslutande kapitel sammanfattar vi uppsatsen och fortsätter med att presentera slutsatser från våra analysresultat. Vi lyfter också perspektivet i studien och diskuterar resultaten på ett mer övergripligt plan för att sedan presentera förslag på vidare forskning.

5.1 Slutsatser

Syftet med uppsatsen var att skapa en klarare bild i hur den svenska redovisningstillsynen uppfattas av Large Cap-bolag i Sverige och hur tillsynen påverkar bolagens redovisning av goodwill. Vi utvecklade två forskningsfrågor för att kunna närma oss syftet som besvaras i följande text.

1. *Vilken uppfattning har svenska Large Cap-bolag av den svenska redovisningstillsynen?*
2. *Vilka orsaker ligger till grund för den uppfattningen?*

Vi besvarar forskningsfråga ett och två under samma stycken då de är nära besläktade med varandra.

Ett av de mer framträdande dragen i studien har visat sig röra problematiken kring att börsen utför granskningen på ett otillräckligt sätt. En anledning till att granskningen upplevs som otillräcklig är att Sveriges utbud av bransch-kunniga revisorer är för smalt vilket leder till att det ibland uppstår skilda åsikter i materialitet mellan personerna som granskar och bolagens redovisningsexperter. Sverige har dessutom en historiskt hög nivå av integritet både i revisions- och redovisningssammanhang som kan haft en påverkan på att tillsynsorganet har kommit i skymundan. En lösning på problemet med det smala utbudet av bransch-kunniga revisorer som kan utföra mer korrekta granskningar kan vara ett internationellt samarbete mellan skandinaviska eller europeiska länder. En nationell samordning beskrivs också som en lösning vilket underlättar i att attrahera rätt kompetens. Tillsynens utformning är under utredning och ESMA har nyligen fastställt nya riktlinjer som vägs in i hur den svenska tillsynen i framtiden kommer att se ut och fungera. Sanktioner upplevs som skadligt då de offentliggör bolagens identitet. Däremot kan offentliggörande av ärendets natur skapa en spridningseffekt bland de berörda bolagen vilket ökar harmoniseringen.

Ett centralt tema som trädde fram ur empirin var debatten om transparens i tillsynsarbetet. Flera av våra respondenter var försiktigt inställda medan andra uppfattade tillsynen som något som kan utvecklas i framtiden, medan vissa visade på stor skepsis till en högre grad av transparens. Det analysen resulterar i pekar dock på att transparens är nödvändigt i arbetet med redovisningstillsyn i syfte att höja kvalitén. Genom högre grad av transparens kan börsen och bolagen lära sig av varandras misstag och styrkor och på så sätt utveckla en mer konsekvent arbetsmetod, och genom likartad metod kan missförstånd och personliga val i tillsynsprocessen undvikas. Dessa försämrande aspekter i tillsynen har sitt ursprung i de kulturella krafter och normer som håller sig kvar i den svenska tillsynstraditionen. Vilket leder till att osäkerhet, tolkningsfel och inkonsekventa arbetsmetoder fortlever. En liknelse är en ond cirkel där inkonsekvent arbetsmetod föder tolkningsfel som i sin tur leder till att bolagen är osäkra på hur mycket information de ska dela med sig av. Dels ska informationen uppfylla IFRS krav på transparens men samtidigt försöka undvika tolkningsfel. Transparens är därför viktigt för att bryta cirkeln. Om bolagen vågar vara öppna om vad som skett och på det sättet bereda väg för fler bolag att delge all relevant information motverkar de att "sämre" traditioner överlever genom ökad kompetens som då erhålls genom ökad transparens.

3. Hur påverkas bolagen i studien av tillsynen vid redovisning av goodwill?

Redovisningstillsynen har enligt majoriteten av respondenterna ingen, eller mycket liten påverkan på redovisningen av goodwill. En anledning till att beskrivningarna är bristande vid redovisning av goodwill är att IFRS 3 är ett komplext och invecklat regelverk som tillsammans med svårigheten att prognosticera framtida utfall utgör en omöjlig utmaning för flera bolag i studien. En respondent menar att ett tydligare huvudmannaskap som det SEC innehar skulle bidra till att tvinga fram en mer detaljerad redogörelse för goodwillförvärv och nedskrivningar, men respondenten ställer sig samtidigt frågande till om en behovet finns.

5.2 Avslutande diskussion

Att synen på materialitet går isär mellan bolagen och börsen kan böttna i att bolagen själva har alltför stora friheter i att själva avgöra vad som bör tas med eller inte i de finansiella rapporterna. Det kan också böttna i att det saknas tillräckligt tydliga direktiv från tillsynsmyndigheten. Eller som respondenterna menar, att kompetensen hos de personer som utför granskningen är bristfällig. Nasdaq Stockholm beskriver själva att det ibland saknas uppgifter kring vissa områden när den löpande granskningen sammanställs. De ber då bolaget förklara varför de valt

att utelämna informationen i ett första brev. Flera av respondenterna har uttryckt missnöje med denna arbetsmetodik eftersom de anser att processen ofta blir utdragen då de inte tycker lika i fråga om materialitet. Börsen är medveten om att väsentligheten påverkas av faktorer som bransch och storlek så i teorin finns en flexibilitet, men som enligt våra respondenter inte översätts i praktik. Skulle bolagen från början få tillgång till tydligare direktiv rörande hur deras bransch eller storleksordning bör hantera IFRS skulle kanske börsen i sin tur enklare utföra sin granskning eftersom det då skulle minimera avsaknad av information. Om det hela rör sig om att den mänskliga felfaktorn är inblandad är svårt att avgöra, framförallt till vilken utsträckning som en bristande kompetens påverkar tillsynsarbetet. Men något som den här studien kan fastställa är att utformningen av tillsynen är av högsta vikt, vilket innefattar en samordning av kompetens.

Resultaten visar att det råder blandade uppfattningar angående transparens i tillsynen men att transparens är bra för branschen i stort. En fråga som kan ställas är då vad som påverkar respondenternas uppfattning och varför majoriteten uppfattar transparens som negativ medan resultaten från analysen visar att det är positivt med ökad transparens. Ett svar kan vara att det är den svenska traditionen inom branschen som till viss del dikterar hur företagen uppfattar transparens. En annan förklaring kan vara det som en av respondenterna berättade att svarsbrevet till granskningsrapporten tas fram genom diskussion mellan granskare och bolag. Om detta brev skulle offentliggöras även vid lägre nivåer än det görs idag skulle transparensen ytterligare höjas då lösningar till punkter som måste åtgärdas blir offentliga. Vilket leder till att ytterligare stöd i framtagningen av konsekvent metod finns tillhanda.

Kopplingen mellan svag tillsyn och färre nedskrivningar av goodwill (Glaum et al., 2014; Amirsalanis et al., 2013) kan i den här studien diskuteras då det framkommit att svenska bolag präglas av att göra få nedskrivningar (Gauffin och Nilsson, 2014). Hamberg et al. (2011) visade att efterlevnaden av IFRS 3 rörande nedskrivningar vid övergången inte stod i proportion till de avskrivningsandelar som bolagen tidigare förhållit sig till. Respondenter i den här studien pekar på att IFRS 3 är komplext och invecklat vilket medför problem vid nedskrivningsprövning bland annat. Men framförallt talar respondenterna om förväntansgap och bristande kompetens rörande börsen och tillsynens utformning idag. Att göra en definitiv koppling mellan en svag tillsyn och få nedskrivningar är dock riskabelt avseende bolagen i denna studie. En mer

plausibel idé är att den höga integriteten i revisionsarbetet och det förtroende som förvaltas av bolagen och dess revisorer minskar behovet av en stark tillsyn.

Eftersom det inte finns någon motsättning i hur tillsynen i Sverige bör bedrivas mellan näringsliv och tillsynsmyndighet så återstår frågan varför den sett ut som den gjort under så många år. En hög grad av tillit och uppvisad integritet har i denna studie visat sig vara en avgörande faktor. Men även att normgivning och invanda beteendemönster är starka krafter.

5.3 Studiens bidrag

Nasdaq Stockholm publicerade nyligen (2014-12-19) ett dokument med en sammanfattning på ESMA:s direktiv innehållande förändringar i den svenska redovisningstillsynen. Förändringarna Nasdaq Stockholm skriver om är bland annat att ESMA:s nya direktiv gör att tillsynen i hela EU inte får ha kopplingar till en styrd värdepappersmarknad. Dessa förändringar kan komma att träda i kraft. Det är därför intressant utifrån ett vetenskapligt perspektiv att få en klarare insikt i hur svenska företag uppfattar den nu rådande tillsynen. Resultaten bidrar med relevant data inhämtade genom kvalitativa metoder som bidrar med en annan vinkel på uppfattning till den aktuella debatten.

Vår uppsats empiriska grund består endast av fem respondenter vilket resulterar i att studien är begränsad till våra respondenters uppfattningar av redovisningstillsynen i Sverige. Det har därför inte gjorts några generaliseringar av våra resultat utan studien ska ses som ett underlag för vidare diskussion och forskning. Undersökningen visar ändå indikation på några intressanta faktorer som bidrar till tidigare forskningsresultat. Studiens bidrag är därför en djupare insikt i hur företag uppfattar den svenska redovisningstillsynen.

5.4 Förslag till vidare forskning

Under arbetets gång har vi stått på flera områden där vi insett att mer forskning behöver göras. Våra resultat pekar på att det råder en kompetensbrist inom tillsynsområdet inom vissa branscher vad gäller förståelse och erfarenhet. Tidigare forskning visar att en av de centrala faktorerna i att harmonisera redovisningar i Europa ligger i att förstå innebörden av transaktionerna bakom posten i redovisningen. Resultaten från den studien pekar också på att förståelsen för en likartade transaktioner skiljer sig mellan ansvarsnivåer i organisationen men också länder emellan och inom samma koncern. Det är därför tydligt att olika länder med olika

organisationer med olika tillsynsmekanismer alla tolkar IFRS olika. Det är utifrån detta perspektiv vill vi mena att det är ytterst intressant för forskningsområdet “redovisningstillsyn” att tillföra mer kunskap om redovisningstillsyn och förståelsen bakom tillsynen.

Ytterligare ett förslag på vidare forskning är att kartlägga vad olika tillsynsorganisationer runt om i EU anser vara materiellt och om det finns specifika faktorer som särskiljer sig mellan länderna. En nyans av denna studie är att ta reda på varför börsens syn på materialitet skiljer sig från bolagens syn på materialitet, som vår respondent Gustav Nygren pratar om i sin intervju. Vad som också är intressant i den närmaste framtiden är att undersöka uppfattningen av de förändringar som ska ske rörande redovisningstillsynen. Rapporten ska vara färdigställd februari 2015. Det är en stor förändring som påverkar samtliga bolag som blir granskade och kommer sannolikt att påverkar hur uppfattningen av redovisningstillsyn generellt uppfattas.

Referenser

- Amiraslani, H., Iatridis, G. E., & Pope, P. F. (2013). Accounting for asset impairment: a test for IFRS compliance across Europe: Cass Business School, City University London.
- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS) - Pros and cons for investors. *Accounting and Business Research, International Accounting Policy Forum*, 36 (suppl. 1), s. 5–27.
- Bryman, A. (2012) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB
- Cole, V., Branson, J. & Breesch, D. (2013). Determinants influencing the IFRS accounting policy choices of European listed companies. SSRN eLibrary.
- Daske, H.; Hail, L.; Leuz, C. & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting and Research*, 46, s. 1085–1142.
- Daymon, C. & Holloway, I. (2010) *Qualitative Research Methods in Public Relations and Marketing Communications*. New York: Taylor & Francis.
- Glaum, M., Landsman, W., & Wyrva, S. (2014). Determinants of goodwill impairment incidence and intensity: International evidence. Working paper, Justus-Liebig- Universität Gießen.
- Glaum, M., Schmidt, P., Street, D. L. & Vogel, S. (2012) Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosure across 17 European countries: company- and country level determinants. *Accounting and Business Research*. Vol. 42, Nr. 3, 163-204.
- Hamberg, M., Paananen, M., Novak, J. (2011). The adoption of IFRS 3: The effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions, *European Accounting Review*, vol. 20, no.2, pp 263-288
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lundqvist, P. (2014) *Tillämpning av redovisningsnormer - Intäkter och avsättningar*. Göteborg: Bokförlaget BAS.
- Patel, R. & Davidson, R. (2011) *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Pope, P. F. & McLeay, S. J. (2011). The European IFRS experiment: objectives, research challenges and some early evidence. *Accounting and Business Research*, 41(3), s. 233–266.
- Rehnberg, P. (2012) *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering - principbaserade redovisningsregler och relevans*. Sverige: Ineko AB.

Schipper, K. (2005). The Introduction of International Accounting Standards in Europe - Implications for International Convergence. *The European Accounting Review*, 14(1), s. 101–126.

Wines, G. Dagwell, R. Windsor, C. (2007) Implications of the IFRS goodwill accounting treatment. *Managerial auditing journal*. Vol. 22 No. 9. 2007. pp 862-880

Elektroniska källor

ESMA (2014). Guidelines on enforcement of financial information 2014. Hämtad 2014-12-11 http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-807_-_final_report_on_esma_guidelines_on_enforcement_of_financial_information.pdf

ESMA EECS (2014). Hämtad 2014-12-09 <http://www.esma.europa.eu/page/IFRS-Enforcement-0>

ESMA SMSG (2014). Hämtad 2014-12-11 <http://www.esma.europa.eu/SMSG>

Finansinspektionen (2014). Redovisningstillsyn 15 oktober 2014. Hämtad 2014-12-16 http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/20_Rapporter/2014/redovisningstillsyn.pdf

Finansinspektionen (2014). Promemoria Tillsynsstrategi 2014. Hämtad 2014-11-10 http://www.fi.se/upload/10_Om%20FI/10_Verksamhet/S%C3%A5%20styr%20FI/tillsynsstrategi.pdf

Finansinspektionen (2013). Vägledning Börsbolag 2013. Hämtad 2014-11-10 http://www.fi.se/upload/30_Regler/60_Vagledning/B%C3%B6rsbolag/2013/vagledning_2013_131016.pdf

Föreningen för god sed på värdepapmarknaden (2009). Hämtad 2014-12-23 http://www.godsedpavpmarknaden.se/Userfiles/God_sed_SWE_100128_2__utgiven_2009.pdf

Gauffin, B. Nilsson, S. (2014). Rörelseförvärv enligt IFRS 3, nionde året- stabilt men otillräckligt. *Balans*, 4. Hämtad 2014-12-10 <http://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2014/09/Rorelseforvarv-enligt-IFRS-3-nionde-aret-stabilt-men-otillrackligt.pdf>

Gauffin, B. Nilsson, S. (2013). Rörelseförvärv enligt IFRS 3, åttonde året- och inte blir det bättre. *Balans*, 9. Hämtad 2014-11-09 <http://www.tidningenbalans.se/fordjupning/rorelseforvarv-enligt-ifrs-3-attonde-aret-och-inte-blir-det-battare/>

Hellman, N. (2011). Tillsynen över IFRS - Får vi en bra lösning? *Balans*, no 3, Hämtad 2014-12-16 http://www.exakta.se/x-online/far/2011/balans_nr3_2011/#/33/

Heneryd, U. Hjelström, A. (2009). Övervakning av regelbunden finansiell information i Sverige 2007-2009. Hämtad 2014-11-09
http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/40_Skrivelser/2010/redovisn_tillsyn_pm.pdf

IFRS Staff paper. (2014) Hämtad 2014-12-10
<http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/2014/September/AP12G-PIR%20IFRS%203.pdf>

Larsson, S. (1986) Kvalitativ analys - Exemplet Fenomenografi. Hämtad 2014-12-15
http://www.academia.edu/898904/Kvalitativ_analys_-_exemplet_fenomenografi

Lennartson, R. (2013). Börsen vill slippa redovisningstillsynen. Balans, no 2. Hämtad 2014-12-11 http://www.far.se/PageFiles/1645/Balans13_02.pdf

Nasdaq Stockholm - Övervakning av regelbunden finansiell information 2014. (2014) Hämtad 2015-01-07
http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/96/96703_2014_rsrappport_redovisningen.pdf

Nilsson, S. Gauffin, B. (2011). Rörelseförvärv enligt IFRS 3, sjunde året- goodwill växer och frodas. Hämtad 2014-11-09
<http://lcompany.se/rorelseforvarv-enligt-ifrs-3-sjatte-aret-goodwill-vaxer-och-frodas/>

SEC (2014) Hämtad 2014-12-09
<http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml#.VIcwGzGG-UI>

SOU 2003:22 (2003) Hämtad 2014-12-23
<http://www.regeringen.se/content/1/c4/16/07/e35d186f.pdf>

SOU 2014:70 (2014) Hämtad 2014-12-23
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/24/81/24/a1456602.pdf>

V. Haartman, A., Clemedtson, P., Ullberg, A., Thedéen, E., Nyrén, A. (2010). Samordna redovisningstillsynen. Hämtad 2014-12-11
<http://www.di.se/artiklar/2010/6/8/debattsamordna-redovisningstillsynen/>

Bilaga A: Sammanfattad empiri

Gustav Nygren, IFRS-specialist hos ICA AB

Gustav Nygren är ytterst ansvarig för både det löpande arbetet och att upprätta förvärvsanalys vid förvärv hos ICA-koncernen. Det löpande arbetet innebär generellt att koordinera rapporteringen i enlighet med IFRS och att ta beslut utifrån de tolkningsramar som finns. Förvärvsarbetet sker periodvis och utgör generellt en liten del av den årliga arbetsmängden. Gustav har enligt egen utsago god kännedom om de huvudsakliga områdena rörande redovisningstillsyn i Sverige.

Gustav Nygren anser att nackdelen med redovisningstillsynen idag är att börsens tillsynsarbete ofta kan uppfattas som otydligt och visa på ett inkonsekvent arbetssätt. Det största problemet anser han ligga i att börsens och bolagets uppfattning kring felaktigheter i redovisningen ofta skiljer sig åt. Börsen har många gånger ifrågasatt redovisningen utan att bedöma väsentligheten av ett fel. Bolaget kanske redan har gjort bedömningen att ett utelämnande av en uppgift inte är materiellt. Därigenom blir det ett förväntansgap mellan börsens fråga och bolagets förväntan på materialitet i frågan. Börsen förväntar sig att bolaget ska åtgärda problemet omedelbart efter tillsynen medan bolaget ännu inte varit medvetet om felaktighetens existens. Gustav anser att det är ett byråkratiskt och högst odynamiskt arbetssätt. Diskussionen kring materialitet har sett likadan ut under många år enligt Gustav.

Generellt anser Gustav att tillsynen i Sverige är förlåtande. Anledningen enligt honom är att Sverige är ett land med hög nivå på revisionsarbetet vilket har skapat ett nästintill självreglerande system. Han spekulerar i att den höga revisionskvalitén kan bidra till den tama redovisningstillsynen, vilket i sin tur gör att frågan om vem som ska utföra tillsynen inte kommer högst på politikernas agenda men framförallt tror han att det grundas i en avsaknad av påtryckningar på landets politiker i frågan. Just avsaknaden av påtryckningar på politiker anser han bidra till en stagnation i debatten kring problemet. Så länge EUs direktiv uppfylls finns det ingen anledning för intressenterna till att ta initiativ för att förbättra redovisningstillsynen i Sverige säger han. Gustav anger SEC (Securities and Exchange Commission) som ett föredöme när det kommer till kompetens och huvudmannaskap vid frågan om hans bild av hur den löpande tillsynen bedrivs i Sverige. Ett sådant huvudmannaskap kan bidra till att skapa en enhetligare tillsyn och ge tydligare direktiv till svenska bolag. Dock anser Gustav att SEC även har nackdelar i form av en tuffare granskning i detaljfrågor vilket är onödigt resurskrävande i vissa fall. Förtroendet för börsen som tillsynsorgan är intakt enligt Gustav och han tror inte att en självständig enhet skulle göra ett bättre jobb, däremot har han invändningar mot hur arbetet utförs.

Gustavs åsikt om integritets-problematiken i de fall då börsen använder personer från samma revisionsbyrå som bolaget använder är att byråerna troligtvis mår om sitt rykte vilket säkerställer en objektivitet i granskningsarbetet. Enligt Gustav har det historiskt sett aldrig inträffat någon incident i Sverige som skulle bidra till den misstanken och han själv anser att revisionsbyråerna gör ett mycket bra arbete. Sverige som land har ett internationellt rykte om att upprätthålla en hög kvalitet på revisionen. Förtroendet till den egna revisionsbyrån är intakt även det.

Vid frågan om hur ICA-koncernen påverkas av tillsynen vid uppskattning och nedskrivning av goodwill svarar Gustav att tillsynens inverkan i de sammanhangen är obetydlig. Han utvecklar svaret genom att berätta att de uppfyller de krav som är satta enligt IFRS 3, varken

mer eller mindre. Skulle påtryckningar utifrån kräva mer detaljerade skildringar av nedskrivningsunderlag tror han dock det skulle få genomslag och att ICA därmed skulle påverkas till att genomföra mer detaljerade förklaringar. Hela processen ser han som politisk. Avsaknaden av yttre påtryckningar är enligt honom anledningen till att tillsynsarbetet vid förvärv och nedskrivning av goodwill blir handlingsfattigt. Även här hänvisar Gustav till SEC, som ställer betydligt högre krav på detaljer än den svenska tillsynen, vilket är ett föredöme vid det svenska tillsynsarbetet. En mer detaljerad granskning och kravbild skulle driva på utvecklingen av ökad detaljrikedom i rapporteringen av goodwill anser han, men frågan är vilken nytta detta skulle ha på rapporteringen och om den skulle bli så mycket mer relevant och tillförlitlig jämfört med idag. Gustav är tveksam till om behovet finns. Angående om ICA fått anmärkningar eller varit objekt för sanktionsåtgärder i samband med granskningar svarar Gustav att de honom veterligen inte fått anmärkning vid något tillfälle samt att upplevelsen av hur Finansinspektionens/Börsens sanktionsåtgärder inte påverkar ICAs redovisningsarbete på något vis.

Gällande debatten kring en ökad transparens i granskningsarbetet och att det skulle kunna bidra till ett större förtroende från bolagets intressenter svarar Gustav att han tror det är en bra idé, framförallt tillsammans med en mer konsekvent arbetsmetod då samma revisionsbyrå används vid granskningen. Detta skulle skapa mer likriktning och öka kunskapsöverföringen mellan bolagen som blir granskade där de kan lära sig av varandras tillvägagångsätt. Baksidan av en mer transparent granskning skulle vara de fall där börsen pekar ut kritiska felaktigheter vilket kan skada bolagen. Däremot är frågan återigen om det finns behov av en ökad transparens mellan bolagen genom granskningen. En intressant och viktig fråga där behovet av en förändring gärna kan utredas vidare, enligt Gustav Nygren.

Martin Höglund, koncernredovisningschef hos Securitas AB

Martin är koncernredovisningschef hos Securitas AB sedan sju år tillbaka. Han började sin bana med en magister i ekonomi för att sedan arbeta för en av de stora revisionsbyråerna. Martin nämner att Securitas AB är ett av de börsbolag i Sverige som genomfört flest förvärv under den senaste tioårsperioden, de senaste åren har förvärvstakten dock minskat.

Martin förutsätter att de revisionsbyråer som anlitas vid granskning av börsen ej är samma som det granskade bolaget använder. Han ifrågasätter outsourcing i fråga om kompetens och ett konsekvent tillvägagångssätt vid sammanställningar av granskningsrapporter. Sammanställning av rapportering bör enligt Martin utföras självständigt av börsen och inte genom personer från revisionsbyråer. Annars finns det risk att börsens ansvarstagande i processen kan ifrågasättas tycker han. Överlag är intern kompetens och en tydligare ansvarsfördelning de viktigaste delarna som Martin efterfrågar. Han berättar om när han var involverad i granskningsprocessen hos Securitas AB för två år sedan. En av personerna som ansvarade för granskningen var en gammal kollega till Martin från en av de stora revisionsbyråerna. Kollegan arbetade dock vid granskningstillfället inte längre vid samma firma. Samarbetet och förtroendet för den egna revisionsbyrån fungerar bra och de har använt sig av samma byrå under lång tid. Martin anger att vid börsens granskning sker först en granskning av revisionsbyrån. Revisionsbyrån tar del av börsens granskningsrapport och tillsammans med Securitas AB diskuterar de sedan fram ett officiellt svarsbrev. Securitas AB har en tät och löpande dialog med sin revisionsbyrå i syfte att upprätthålla en hög redovisningskvalitet. Detta samarbete har borgat för att någon större anmärkning och sanktionsåtgärd aldrig varit aktuellt vid granskning.

Vid frågan om hur Securitas AB påverkas av tillsynen vid förvärv och nedskrivning av goodwill svarar Martin att Securitas AB har en relativt stor goodwill-post i dagsläget så det är högst relevant. Han upplever inte att redovisningsreglerna blivit mindre besvärliga efter införandet av IFRS 3 men att standarden utvecklats till praxis allt mer vilket underlättar arbetet. Securitas AB har valet att göra fördelningen på divisionsnivå men väljer ändå det mer detaljerade alternativet och fördelar på land istället. Securitas AB gör en bedömning av rådande regelverk i förhållande till deras egen verksamhet/redovisning vilket även stäms av med deras revisorer i syfte att åstadkomma konsensus, framförallt beträffande materialitet. Securitas ABs internbank innehar diverse finansiella instrument, det är dock enbart en supportfunktion till deras operativa verksamhet vilket innebär att alla delar av IFRS 3 inte är helt applicerbara. Nedskrivning har skett vid två tillfällen sedan införandet av IFRS 3. Martin ser IFRS 3 som ett bra komplement till rådande regelverk och som en positiv förändring då det är mer verklighetsanpassat än tidigare standarder. Securitas ABs nedskrivningsprövningar är enligt Martin konsekvent och stabila vilket minimerar riskfaktorerna. De går årligen igenom och uppdaterar vid behov de modeller som används för nedskrivningsbedömning. WACC används för att återspegla rådande ränteläge i respektive land som bedöms.

Vid frågan om Martin anser att noterna angående goodwillposten är tydliga nog svarar han att det krävs en initierad läsare för att kunna göra en relevant bedömning utifrån informationen i årsredovisningen. Det är en komplex fråga och ett komplext regelverk. Noterna ska bistå med relevant information i enlighet med rådande regelverk. Det är en pedagogisk utmaning för bolagen att förklara risker och bedömningar på ett bra sätt, delvis att vara tillräckligt transparenta. Transparensen måste också vägas utifrån ett konkurrensperspektiv, i vilken utsträckning man kan/vill delge potentiellt känslig information. Årsredovisningen rymmer även förklaringar på hur de väger upp för riskerna vid bedömningen av goodwill. Martin anser inte att metodiken kring nedskrivningsprövning påverkar huruvida goodwillposten kan utgöra en potentiell risk eller ej, det är snarare hur verksamheterna fungerar som avgör den frågan. Däremot underlättas deras arbete att göra själva bedömningen av att de är konsekventa och har väl inarbetade modeller och processer.

Vid frågan om de fått anmärkningar vid granskning berättar Martin att vid granskningen för två år sedan mottog de några noteringar från börsen angående att det saknades tilläggsupplysningar angående förvärv och goodwill. Det var Securitas AB medvetna om tidigare enligt Martin. Börsens noteringar handlade bland annat om en mer detaljerad prognos över framtida scenarier som kan påverka värdet av förvärvet. Securitas AB själva ansåg att prognoserna var alltför osäkra för att uttryckas i detalj. Det handlade i det fallet även om känslig information eftersom en prognos kan ge fel signaler om den inte faller ut som planerat. I årsredovisningen finns Securitas ABs prognosmodell i not form vilket beskriver deras "best estimate". Martin har inte kännedom om svaret från börsen men han vet att Securitas AB inte utförde den förändring som börsen angav i sin notering. Vid frågan om en mer transparent granskning skulle öka förtroendet svarar Martin att han tycker en väsentlig sammanställning är viktigt att publicera, men publika rapporter kring sanktionsåtgärder är bara skadligt.

Martin anser inte att börsens tillsynsarbete bidragit till några nya relevanta uppgifter som inte redan diskuterats med deras externa revisorer. Vissa noteringar har lett till förändringar och andra har bemötts tillsammans med en förklaring/förtydligande av deras ståndpunkt ytterligare. Det proaktiva arbetet sker mellan bolaget och revisionsbyrå där de exempelvis

diskuterar framtida förändringar inom IFRS och hur de tillsammans ska hantera det på bästa möjliga vis.

Elin Lind, koncernredovisningschef hos Boliden AB

Elin avdelning följer kontinuerligt de förändringar och uppdateringar som sker i aktuella regelverk för koncernredovisning. IFRS 3 är särskilt aktuellt för Boliden AB då de under året har förvärvat verksamheterna i Kylylahti. Detta arbete har pågått intensivt under de senaste månaderna. Under andra förhållanden kan andra frågeställningar eller IFRS-standarder kräva högre fokus anger Elin. Elin skänkel om redovisningstillsynen i Sverige är god och Boliden AB granskas med viss regelbundenhet.

Elin åsikt om att börsen sköter den löpande tillsynen är att det generellt fungerar bra. Fördelen är att de kan överskåda marknaden på ett bra sätt. Dock blir granskningen väldigt inriktad på att redovisningen ska vara korrekt i enlighet med gällande regler, och kanske inte lika ifrågasättande gällande hur redovisningen bäst bör tillämpas. Vid frågan om en självständig myndighet istället skulle sköta den löpande tillsynen svarar Elin att hon inte tror att det skulle innebära någon större förändring. Angående integritetsproblematiken kring att personer från de stora revisionsbyråerna används av börsen vid den löpande tillsynen svarar Elin att Boliden AB har förtroende för revisionsbyråernas vana att hantera frågeställningar kring oberoende. Förtroendet för den egna revisionsbyrå är intakt. Vid förvärv och nedskrivning av goodwill fattas besluten av ledningen och baseras på vedertagna riktlinjer. Angående om finansinspektionen agerar proaktivt i samband med deras granskningsarbete svarar Elin varken eller. Boliden AB har enligt Elin aldrig varit objekt för sanktionsåtgärder eller liknande vid granskning. Elin anser att direktiven som finns från Finansinspektionen gällande nedskrivning och förvärv av goodwill är tillräckligt tydliga och att de fungerar bra utifrån praxis och erfarenhet.

Paul Olsson, senior rådgivare inom redovisningsfrågor hos PEAB AB

Paul Olssons bakgrund inom Peab är som koncernredovisningschef under sjuått år.

Generellt efterfrågar Paul en högre kompetens hos dem som utför granskningen. Hans erfarenhet är att det kan uppstå problem när personen som granskar inte förstår verksamheten. Det visar sig i att granskningen ibland fokuserar på mindre väsentliga områden och att granskningsprocessen blir onödigt lång och utdragen. Peab AB har enligt Paul granskats vid tre tillfällen. Det är enligt honom en rutinmässig process som sker enligt ett roterande schema. Vid granskningarna har det aldrig inträffat någon anmärkning eller sanktionsåtgärd, men däremot har vissa synpunkter lämnats. Processen har skötts rutinmässigt genom att årsredovisningen först granskats, börsen har lyft fram sina synpunkter och sedan skickas skrivelser i ärendet fram och tillbaka som sedan resulterar i det slutgiltiga granskningsdokumentet.

Peab AB har själva inte granskats av personer från samma revisionsbyrå som de själva använder. Paul anser att det inte finns någon konflikt i att samma revisionsbyrå anlitas av både börsen och det granskade bolaget. Han har fullt förtroende för att integriteten upprätthålls från revisionsbyråernas sida. Peab AB har ett utmärkt samarbete med deras egen revisionsbyrå. Vid en granskning uppger Paul att det enbart är bolagets årsredovisning som granskas och inte dess valda revisionsbyrå.

Vid frågan hur tillsynen påverkar rapporteringen av goodwill vid förvärv och nedskrivning svarar Paul att goodwillredovisningen inte påverkas nämnvärt. Det har varit ett fåtal synpunkter vid några granskningstillfällen angående att det saknats vissa upplysningar, men Paul anser att den information som står i årsredovisningen i dagsläget är fullt tillräcklig.

Angående en mer transparent granskning tycker Paul att det inte alls låter som en bra idé. Han tror inte att förtroendet skulle öka som vissa av debattörerna menar, snarare tvärtom. Det ligger även en problematik i att rapportens framställning präglas av de personer som utför granskningen och även de specifika frågor som de väljer att fokusera på samt att vissa missförstånd uppstår under processen.

Gunnar Bäckström, Group compliance officer vid NCC AB

Gunnar har tidigare arbetat som auktoriserad revisor vid en av de stora revisionsbyråerna och även arbetar som Group controller vid NCC. Sedan 2012 är han Group compliance officer vid NCC.

Gunnar anser att det finns en viss problematik i att tillsynsmyndigheten själv gör en tolkning av IFRS som i sin tur används för att granska bolagens tolkning av IFRS. Han frågar sig om börserna hanterar de principiella frågorna på ett korrekt sätt, delvis att de försöker sätta upp nya standarder istället för att tolka de befintliga. Branschföretagens tolkningar kan i vissa fall vara närmre sanningen i de fall börserna inte har tillräckliga kunskaper inom branschen. Detta innebär att branschen har en normativ påverkan på tillsynen i helhet. Från bolagens perspektiv innebär tillsynen normalt en angelägenhet enbart i de situationer då anmärkningar förekommer. Under normala förhållanden förbehåller sig bolagen rätten att tolka IFRS utifrån sin egen situation.

Gunnar beskriver en spridningseffekt bland svenska bolag generellt som uppstår då börserna utfärdar en anmärkning kring ett specifikt problem. Ett exempel är då ett bolag fått en anmärkning gällande goodwill-noten vilket då resulterar i att en mängd andra bolag agerar på signalen genom att se över sina egna noter angående goodwill.

Angående frågan om en självständig tillsynsmyndighet vore ett rimligt alternativ till att börserna sköter den löpande tillsynen svarar Gunnar att det nog vore en bra idé och då att utformningen av denna självständiga tillsynsmyndighet är av största vikt. Hans förslag är att före detta revisorer, kvalificerade upprättare av årsredovisningar samt akademiker vore lämpliga personer för uppdraget, detta genom att de besitter den sorts objektivitet och kompetens som uppdraget kräver. Här anser Gunnar att rätt incitament är nödvändiga för att attrahera denna kompetens. Ett samarbete mellan de skandinaviska länderna eller ett europeiskt samarbete skulle öka kompetensurvalet tillägger han.

Gunnars tankar kring börsernas användande av revisorer vid tillsynsarbetet grundar sig i problematiken kring att Sverige är ett litet land med uppenbara brister i ett bredare kompetensutbud. Han belyser problematiken med att ange den svenska byggbranschen som exempel där det bara finns fyra huvudaktörer, JM, PEAB, Skanska och NCC, vilket förklarar att det finns få revisorer som har tillräcklig kännedom om byggbranschen. En mer oberoende granskning anser Gunnar eftersträvansvärt men problematiskt att tillgodose på grund av detta kompetensproblem. I tillsynssammanhang är Sverige något av en ankdamm eftersom det råder en hög grad av integritet sedan tidigare vilket inte bidrar till behovet av en större tillsynsförändring. Trovärdigheten utifrån sett kan dock bli naggad i kanten eftersom Sverige

inte ligger i framkant integriteten till trots. Vi påverkas även av hur övriga EU-länder gör i sammanhanget, vilket innefattar negativ inverkan som korrupsion. På det hela taget är det en halvhjärtad lösning som råder i Sverige gällande tillsynsarbetet.

Goodwill förklarar Gunnar som ett tekniskt problem i första hand eftersom det är oerhört svårt att fastställa de prognosticerade framtida intäkterna exakt vilket ger upphov till en stor andel uppskattningar och bedömningar. Rekommendationerna i IFRS 3 är dessutom invecklade och därmed svåra att tolka. Här uppstår också ett problem i att de personer som utför granskningen inte alltid är tillräckligt insatta i branschen de undersöker.

Angående sanktionsåtgärder från Finansinspektionen berättar Gunnar att de anmärkningar som framkommer oftast klaras upp genom en förklaring från bolagets sida för det valda tillvägagångssättet i ärendet. De flesta bolag och revisorer följer per automatik god redovisningssed vilket bidrar till att sanktionsåtgärder sällan är aktuella.

Angående frågan om Gunnar upplever börsens arbete som proaktivt svarar Gunnar att börsen belyser de svagheter de hittat under granskningen vilket ger bolaget en indikation på vad som behöver förbättras. Det har väl även förekommit att börsen flaggar i förväg i syfte att göra alla bolag uppmärksamma på områden som eventuellt behöver ses över på förhand.

Gunnars syn på en mer transparent granskning är att han anser transparens vara en viktig fråga. Han skildrar sin synvinkel genom att säga att man kan ifrågasätta vid som egentligen behöver hållas hemligt. Gunnar upplever att det finns en allmän osäkerhet och rädsla för att redogöra för hur saker och ting faktiskt ligger till, delvis huruvida informationen kan tolkas på ett korrekt sätt. Normgivande faktorer kan vara en bidragande orsak till detta beteende säger han.

Bilaga B: Intervjuguide

Inledning

- Berätta kort om vilka vi är.
- Var kommer vi ifrån? Handelshögskolan i Göteborg - Företagsekonomiska institutionen (Redovisning och revision)
- Examensarbete - vad syftet med studier & intervjun är och hur lång tid kommer intervjun att ta.
- Berätta hur deras bidrag kommer att hanteras. Anonymitet/legitimitet. Fråga om vi får spela in intervjun och benämna vid namn i undersökningen.
- Bakgrundsfakta om respondenten (position i organisationen, ansvarsområden, långvarig/kortvarig erfarenhet i området, m.m.)

Intervjun leds nu över till hur företaget/respondenten uppfattar tillsynen av redovisning

Frågor om redovisningstillsyn

- Hur viktigt uppfattar du att arbetet med redovisningstillsynen är för BOLAG
- Hur tycker du att arbetet med redovisningstillsyn har fungerat generellt under den tid du har varit anställd?
- Hur ser dina dagliga arbetsuppgifter ut relaterat till redovisning och IFRS 3?
- Hur stor kännedom har du om redovisningstillsynen i Sverige?
- Hur stor kännedom har du angående ert företags förvärvsverksamhet och redovisningspraxis?
- Istället för ovan= Beskriv din arbetsroll och kompetens inom bolaget
- Hur ser du på redovisningstillsynen i Sverige? Liberal/Inskränkande?
  - Dina tankar kring att börserna (OMX Nordic, NGM) sköter den löpande tillsynen? Fördelar/nackdelar?
  - Ser ni hellre att en självständig tillsynsmyndighet sköter den löpande tillsynen? Om så är fallet, varför?
  - Som ni kanske känner till används till stor del personer från de stora revisionsbyråerna vid börsernas löpande tillsyn. Det råder en diskussion kring tillsynens oberoende i denna fråga. Hur är er syn på det hela?
  - Hur påverkas ni av hur tillsynen ser ut idag vid uppskattning av/nedskrivning av förvärvad goodwill?
- Berätta om företagets relation till vald revisionsbyrå.
  - Hur ser företagets förtroende ut angående revisionsbyråns förmåga att fullfölja Finansinspektionens kriterier?
- Hur ser kommunikationen ut mellan företaget och börserna?
  - Upplever ni börsernas tillsyn/kommunikation som proaktiv?
  - Har det inträffat situationer då börserna utfärdat en varning eller liknande vid misstanke om felaktigheter i redovisningen? Om så inträffat, hur följdes det upp från deras håll och vad blev de slutliga konsekvenserna?
  - Uppfattar ni börsernas direktiv som tydliga/vaga vid nedskrivningsprövning av goodwill? Varför?
  - Hur upplever ni Finansinspektionens sanktionsåtgärder?
  - Givet svårigheterna i att uppskatta goodwill vid förvärv och belopp vid nedskrivning, ser ni Finansinspektionens tillsyn som förstående eller begränsande i de beslutssituationerna?

- Att granskningen från FIs och börsernas sida sker slutet har kritiserats av bl.a. Björn Gauffin och Peter Wallén, deras slutsats är att förtroendet för företagens redovisning ökar om detta istället skulle ske mer öppet. Upplever ni själva att granskningen sker “bakom stängda dörrar”?

Avslutande frågor

Avslutande frågor för att “wrappa” ihop intervjun

- Vad anser du skulle förbättra tillsynen i Sverige?
  - Inte enbart mer/mindre tillsyn utan faktiska metoder/aktiviteter/frågor som behöver besvaras.
- Känner ert bolag någon press vad gäller tillsynen på er?
  - Hur ni måste kommunicera/agera?